ԻԱ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5663 — 6/19 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1904 — ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ — 9 ՊԷՃԷՊ 1322 — ԻԱ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5663

درعادت غلطه ده یازیجی خانه سی اداره سنده آره‌ولك

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՊՈՒԼԻՍ, Ղալաթիա, Քամանցօ փողոց թիւ 8

Les Annonces sont reçues
à la Direction du Journal "ARÉVELK,,
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱՋԳԱՅԻՆ. ԳՐԱԿԱՆ եւ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

20 ՓԱՐԱ 20

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Տոլոյ եւ գաւառներու համար	տարեկան	140 ղր
» » » »	վեցամսեայ	70 »
» » » »	եռամսեայ	40 »
Օտար երկիրներու համար	տարեկան	40 Ֆր.
» » »	վեցամսեայ	20 »

Դրամի փոխարէն փոստալի փոյլ կ'ընդունուի, 115 դրուշի փոյլը 100 դրուշի հաշուով:
Տեղական Թղթատարի ծախքը բաժանորդաց կը վերադրուի

Մանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն:

20 ՓԱՐԱ 20

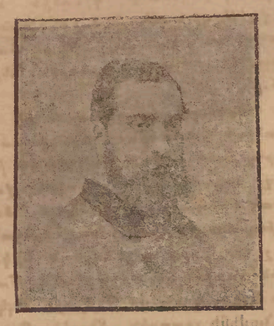

ԲԱՐԵՅԻՇԱՏԱԿ
ՄԱՐՏԻՐՈՍ ԷՖ. ՔՕՔԱՔԵԱՆ

ԼԱՆՋԱԽԱՋ ԵՒ ԾԱՂԿԵԱՅ ՓԻԼՈՆ

Մեր բարեյիշատակ հայրապետներու օրէն ի վեր գոյութիւն ունի իրենց պաշտօնը եւ պարտականութիւնը խղճմտօրէն կատարող եկեղեցականները վարձատրելու սովորութիւնը։ Քաղաքակիրթ ազգերու մէջ խաւերէն ընդունուած եւ նուիրագործուած սովորութիւն մըն է ասիկա, թէեւ իրրամէ չատ կը տարբերի դնահատելու եղանակները։

Մեր եկեղեցականներն ալ կը վարձատրուին լանջախաչով եւ ծաղկեայ փիլոնով։ Լրագիրներու մէջ սէպ սարքէր կ'ուննանք կարդալու թէ այսինչ Վիճակին Առաջնորդը կամ Տեղապահը խնդրած է Պարիսեցիներէն, օրպէս զի իբրեւ վարձատրութիւն բարեւք պաշտօնավարութեան, լանջախաչ կամ ծաղկեայ փիլոն կրելու արտօնութիւն չնորհուի այսինչ քահանային։ Ու խնդրածը չի ընդունուիր, քանի որ Վիճակին Առաջնորդէն է որ կուգայ անիկա, հետեւաբար օրինաւոր։

Երբ օտարազգի մը այցելէ մեր եկեղեցիները, ու տեսնէ լանջախաչ կամ ծաղկեայ փիլոն կրող քահանաներու այսչափ գոյութիւն ունեցող բազմութիւնը, ակամայ պիտի փարձուի երեւակայել մտքի պէս ժողովուրդի մը, որ պարտաճանաչ ու խղճամիտ քահանաներու այսչափ պակասուելի թիւ մը ունի իր մէջ։

Բայց մենք, որ մօտէն տեղեակ ենք վարձատրութեան եղանակներուն, ցաւելով է որ կը դիտենք լանջախաչաւոր ծաղկեայ փիլոնաւոր քահանաներու բազմապակուելը։ Իմ կարծիքովս, այդ քահանաներուն հոգիի հարիւրին տասը արարածին են իրենց սեպհական վարձատրութեան, մնացեալները ալքեցութեան եւ իրենց միայն յատուկ մեքենայութեանց շնորհիւ է որ կը յաջողին ձեռք ձգել։

Լրագիրները ամէն տեսն քահանաներու արարքներով կը զբաղին, ու ամէն մարդ գիտէ թէ ոնանք չատ անգամ հեղինակը կը հանդիսանան անանկ գիւտերու եւ նորութիւններու, որոնք ուշխակնանալու նախանձը կրնան շարժել։

Ցայսմ բան մըն է որ Առաջնորդ մը ստիպ տեղի կուտայ կուսակցութիւններու, դժգոհանքներու եւ դանդաղ վեճերու։ Ահա այդ խնդիրներուն մէջ քահանան իր ճարպիկութեան ու ակքրացութեան շնորհիւ կրնայ վարդապետին կողմը բանալ կուսակիցներու թիւը շատցնել, կամ ուրիշ ոեւէ ծառայութիւն մատուցանել ան։ Ու, չլսել ու գդուել դայն, որուն ի վարձատրութիւն Առաջնորդն ալ լանջախաչ եւ ծաղկեայ փիլոն կրելու արտօնութիւն կը ստանայ անոր համար։

Ո՛չափ քահանաներ կան, որոնք հաստակ մարդու մը անվայել արարքներու մէջ գտնուած են—վարձատրութենէ աւելի պատիժի արժանիներ—եւ որոնք լանջախաչ ունին, ծաղկեայ փիլոն ունին, մինչ անդին ո՛րչափ քահանաներ—քաղաքացի կամ գիւղացի մանաւանդ—որոնք իրենց անբասիր կեանքով ու մատուցած ծառայութիւններով իրենց ոնձը իրապէս արժանի ըրած են այդ վարձատրութեան, անուններն անգամ ասուղ չկայ։

Օրինակով խօսելու համար—քանի որ ան է ամէնէն ազդու միջոցը—ասեմ որ քահանայ մը կը ճանչնամ, անուն ու անկիրթ, իր կեանքը անբարոյականութիւններու, ամէն տեսակ սարին չահատակութիւններու մէջ անցուցած, ու եկեղեցիին օգուտէն աւելին աւելի վնասին պատճառած, որուն բերնէն սակայն քարոզներ է որ լսած ենք չատ ա՛գամ. «Կնիկները ինծի համար կ'ըսեն եղեր էի Տ. ***եանի ձայնը դառը է, օրինաւոր դուք իմ կենսութեանս հանդիպելու էիք...»։ Ահա նոյն ինքն այդ քահանան ծաղկեայ փիլոն ալ ունի, լանջախաչ ալ ունի։ Սակայն ուրիշ մը, Կիրասանի Կարապետ քահանայ Թալամանեանը, դեռ տարիս կէս է որ քահանայ ձեռնադրուած՝ արդէն զգալի ու գնահատելի բարեփոխումներ ներմուծած է դպրոցներուն, եկեղեցիին եւ ժողովուրդին բարքերուն մէջ, մանկապարտէզ բացած է ու քալ քարոզիլ ալ է միանգամայն։ Իր պաշտօնավարութենէն ի վեր տարի մը դժուարանք կարդացած չենք իր պաշտօնավարութեան մասին, քանի որ անանկ տեղ մը կ'ապրի, ուր դեռ թղթակցութիւն մը հրատարակուս չափ կարող գրիչներ չատ կը գտնուին։ Ոչո՛ւ մարքն կ'ասցնի վարձատրել։ Ի՛նչ հակասութիւն։

Կրօնական ժողովը ինչո՞ւ այդչափ փութկոտ կը դտնուի քահանաներու վարձատրման մասին, որպէս զի քաջալերած կ'ելլայ անոնց չահատակութիւնները։ Այս պարագային ո՞վ կրնայ մեղադրել քահանան, որ իր ապրուստ գործերը նոյն իսկ կրօնական ժողովէն խրախուսուած կը տեսնէ։

ԵՐ. Մ. ՃԻՒՀԷՐԵԱՆ

ԲԺՇԿԱԿԱՆ ԽՕՍՈՒԲՈՒԹԻՒՆ

Խլիրդը եւ ադին գործածութիւնը.— Վալսկի-Ռուսս. — Տոքթ. Պրէքնուէյդի եւ բրօֆ. Մաքֆարլէնի զննութիւններ։

Դեռ մինչեւ այսօր ապացուցուած չէր թէ ի՛նչ բանէ ծագում կ'առնէ խլիրդը (*), պ թէ ի՛նչ է անոր առաջ գալուն միակ ամենամը եւն։

Ֆրանսայի նախկին նախարարապետ Պ. Վալտէք-Ռուսսոյի մահը —լեարդի խլիրդի (cancer du foie) հետեւանքով— անգամ մը եւս ուրիշ ընծայեց կարգ մը բրոֆէսէօրներու, ա՛յդքան կարեւոր արդ խնդիրներով զբաղելու, զոր հարկ է արդեօք ըսել, այսօր, մասամբ յաջողուած իրողութիւն մը կրնայ սեպուիլ!

Արդարեւ բաղմաթիւ փորձառու բժիշկներ իրենց կատարած մանրազնին քննութենէն, հետաքրքրաշարժ փարձերէն կը հետեւցնեն թէ խլիրդին պատճառը, խլիրդին միակ պատճառը մարդկային յօրինուածութեան, մարդկային գործարանաւորութեան մէջ ոչի չափազանց առատութեամբ կուտակումն է։

(*) Խլիրդը cancer = cascinome ին կամ թէ հին տեսակը Լատիներուն astacus flaviatitus ըսած ուռին հիւդ հայերէն թարգմանութիւնն է։ Շատերը cancer ը քաղցկեղ կը թարգմանեն, բայց ատանց երկար բարակ ծանօթութիւններ տալու, մէկ բառովը՝ ասիկ որ տարիկ սխալ մըն է պարզապես։ Բաղցկեղ կը նշանակէ gangrène, որ բոլորովին տարբեր սխալ մըն է cancerէն։

Պրիւլէի պաշտօնակիցը չարաճճի ժպիտ մը ունենալ, այդ լուրը լսելով։

— Ապահով եղէք որ իր դրամագլուխներու չահագործումը կարգի դնելու համար գացած է Բարիզ։ Այս կողմերը, չատ ճարպիկ մարդու մը համար հանած է ան, բայց ես կը կասկածիմ ճարպիկ մարդերէն։

Ու նոյնը Հանրիի պատմեց թէ կարմիր-Դրեակին տերը ինչպէս հարիւրին տասերկու-տասնըհինգ տոկոս կուտար իր յանախորդներուն, ինչ որ կասկածելի ու խարդախ պարագայ մըն էր։

Կիւյոն միամիտին մէկը չէր։ Միայն տկանջալուր չէր մեր քաղաքակիրթ Ընկերութեան մէջ անցած դարձած թաքուն բաներուն, այլ եւ անձամբ տեղեակ էր հոն տեղի ունեցած ոճիրներուն։

Բայց բնաւ տրիտ չէր ունեցած ուշ դարձնելու Պրիւլէի գործածին պէս խրատակ արարքներու վրայ։ Սովորական, մակերեւութային ծանօթութիւն մը ունէր միայն, ինչպէս ամէն պարկեշտ մարդ իր շուրջը տիրող թշուառութեանց մասին։

Տոքթ. Պրէքնուէյդ, անգլիացի կարող բժիշկը, որ այս տեսութեան չատագովներուն գլուխը կը գտնուի, այդ ասկալի հիւանդութեան լանախաւթիւնը չատ ազ, ազած մը, ազձան եւն. ուսելուն կը վերագրէ։

Դիտական ըլլալէ աւելի փորձառական եղող սա տեսութեան վրայ բրոֆէսէօր Մաքֆարլէնի աշխատութիւններն ալ եթէ աւելցնելու ըլլանք, այն ատեն կ'ուսնանք բաւական հատատ եւ զօրաւոր փաստ մը։

Բրոֆէսէօր Մաքֆարլէն դիտած է որ ընտանի կենդանիներուն մէջ միայն խոզն է որ բնաւ ազ չուտեր։ Արդ՝ այս կենդանին է որ բոլորովին զերծ է խլիրդէն։

Այս տեսութեան կողմնակիցները, որոնք բաւական խոշոր թիւ մը կը կազմեն, կ'ըսեն թէ վարունի ցեղերու մէջ նմանապէս խլիրդը գոյութիւն չունի, թէ կենդանիներէն ոմանք վայրենի վիճակներնուն մէջ խլիրդէն չեն տառապիր, մինչդեռ երբ ընտանեանան, ազով սնունդ ուտելու ալ պիտի ենթարկուին։ այսպէս միւսներուն պէս մէկ-երկու տարուան կարճ ժամանակամիջոցի մէջ կեանքը փճացնող այդ հիւանդութեան պիտի ենթարկուին։

Չեմ գիտեր, կը յիշէ՞ք, անցեալ տարի, Լոնտոնի Բժշկական Հասարակարանի Կենդանաբանական Պարտէզին մէջ, ուսանողները գետաձի (hypopotame) մը ազով կը սնուցանէին. վերջապէս չերկարեցնք, կենդանին անցեալ տասն սկիզբը մեռաւ ու հասարակարանին տարաբանական - մարդաբանութեան (anatomie-pathologique) սնուցիչը անոր դիազնութիւնը կատարեց այնքան խնամքով։ Ու ի՛նչ տեսնէ կը հաւնիք։

Տեսաւ որ նրբոյիներուն տարին մասը գրեթէ տարողովին, ինչպես նաեւ ցեգումի (typhlon) եւ էսթրոմանուսի (S iliaque) վերի մասերը մասամբ մը խլրդի եւթարկուած էին։

Այս եւ սոսր պէս ուրիշ կարեւոր փորձեր կ'ապացուցանեն թէ ազը, մեր ամէն օրուան գործածած ազը խլիրդի առաջ գալուն մեծապէս կը նպաստէ։

Եւ ճիշդ այս պատճառով է որ կ'ըսեն, խլիրդը աւելի հարստաններուն սեպ յատուկ է։ [illegible] բրովին մեղեններով կը սնանին, քան աղքատներուն, որոնք աւելի բանջարեղէններով կէս-կուշտ կէս-անօթի կ'ապրին։

Բաղդեր կան թէ Ֆրանսայի նախկին նախարարապետ Վալտէք-Ռուսսոն եթէ իր այնքան սիրական ազէն, ազտնէն եւ ազած ձուկերէն քիչ մը հրաժարէր, թերեւս խլիրդին ենթակայ չէր ըլլար։

Այս տեսութիւններուն ալ հաւատանք արդեօք։

Կ. Տ. ԱԼԼԱՀՎԵՐՏԻ

ՆՈՐԷՆ ՈՌՏՍԱԹՕՅԻՆԵՐԸ

ՊԱՏԱՍԽԱՆ ՄԸՆ Ա.

Ա. Հմ. Այլոյանեանի

«A bon entendeur demi mot suffit» կ'ըսէ առածը, բայց մենք՝ ոչ թէ իբր մեկը, այլ իբր ձեր դասակիցը. Պէրպէրեան վարժարանէն իսկ քանի մը անգամ ձեր ըմբռնումին չափը. ամէն ինչ ամբողջ գրեցինք, եւ մանրամասն, ո եւ է մութ ու անհասկնալի կէտ մը չթողուցինք, դատ ճշմարտութիւնը մէջտեղ հանելու համար։ Բայց դարձ, փոխանակ մեր առաջ բերած փաստերը հերքելու, ինչ որ անկարելի է, ելեր էք նորօրինակ եւ ձեռնարկ փաստաբանութեամբ մը ինքզինքնիդ պաշտպանել։ Կը յամառիք չճանչնալ ձեր սխալումը, իբր թէ մարդուս անպատուաբեր ըլլալ ատիկ։ Ինչպէս որ ծուռ ինչ մը չունիք, այնպէս ալ դուք ճշմարտութիւնը պիտի ճանչնաք այն ատեն միայն, երբ ամէն ազդեցութեան կողմնակցութիւն ի բաց վանէք։

«Բիւզանդիան»ի 2421 թիւին մէջ լեգրութեամբ մը՝ իբր ինքնապաշտպանութիւն՝ պատ ի պատ խօսքեր մը կ'ընէք, բայց ինչ անճարակ փաստեր. Առաջուն իմ. Վերջին տասն եակ տարիներու չրջանին մէջ Ռուսսաթօ եկող գացող Առաջնորդներու կամ Տեղապահներուն գործունէութիւնները եւ մեզի նկատմամբ իրենց վերաբերումը նկարագրեցինք այնպէս ինչպէս որ է բուն ճշմարտութիւնը։ Դուք անոր դանուելով զայն հերքելու, կ'ուզէք ապատանու բան մը ըսած ըլլալ. լոփանթէնի «Դայլ ու Դառնուկ» առասին պէս. «Եթէ դուք չէք. անշուշտ ձեր հայրերն էին որ պզտիկ վրէպով կարգ դուրս նախատանք՝ օրերով անբանները բնակավայրի մը մէջ պահեցին իրենց Առաջնորդը»։

Սիա՛ւ, իրենք չէին որ Առաջնորդը անբաններու բնակավայրը պահեցին, այլ Առաջնորդը՝ ինքզինքը, երբ կը տեսնէ որ իր խօսքը մտիկ ընող չկայ. «Զիս չլսեն տեղ կը դնէք կոր այս տեղ ես հոս չեմ վայելեր» կ'ըսէ ու դուրս կ'ելլէ։ Աղաները տեսնելով որ Առաջնորդին վերադարձը կ'ուշանայ, կը սկսին ատդին ոնդին նայիլ եւ վերջապէս կը գտնեն ձեր յիշած տեղին մէջ. կը ջանան համոզել, ներդաշնութիւն կը խնդրեն եւ ի վերջոյ կը յաջողին ազաքել ու վերադարձնել մարդերու յատուկ իր տեղը։ Ահա՛ ինչ որ կը պատմեն մեզի նոյն ժամանակէն մնացած ծերերը։

Սիրելի Ալպոյեանեան, մարդ իր ազնուութենէն մենակ մաս մը կը կորսնցնէ, երբ ասոնցմէ ընէ քաղաքավարութեան ամենատարրական կանոնները, որոնք չեն ներեր օ՛ր թէ լրագրի մէջտեղ, այլ նոյն իսկ եկող մտելի անձերու ներկայութեան անուանարկել ուզել մէկը. ո՛ւր կը մնայ թեմ մը, անոր երեսն ի վար պօռալով հօրը կամ մեծ հօրը գործած յանցանքը, եւ ներկային մէջ իր հեղինակ հրապարակել զինքը։

Կը մտնաք որ ձեր յիշած տեսնները, սակայն մեր մէջ կային ամիրայական դարերու մնացորդները, եւ ինչպես ամէն ազ, [illegible] միրաներ կամ ազաներ՝ որոնք ըրին ինչ որ կը սպասուի հարուստ եւ ազնուական ձերէ։ Ասկէ աւելի ի՞նչ կը յուսալիք որ ընէին, երբ օրուան Առաջնորդը իրը հլու գործիք չէր համակերպեր իրենց քմահնդանութիւններուն, եւ տասվ գէշ օրերնակ կ'ըլլար ուրիշներուն։

Կ'ըսէք. «Երեսուն երկար տարիներու պաշտօնավարութեամբ երեւելի Թադէոս եպիսկոպոսը, վերջապէս ա՛լ ճարտանա՝ ձեռնէ հեռացաւ»։ Բարեկամս տարամարութիւնն ըսուած բան չկայ ձեր դատաստի մէջ։ Երեսուն տարի չարաւնակաբար հալածեր է մեզ. ինչ որ չատ հազուադէպ, եւ վերջէն մենքներ է։ Հոս դեռերը փոխելով դուք ալ փոխադարձաբար սովորեցէք որ՝ Թադէոս Սրբազանը ճարտարապետ չմեկնեցաւ. չելլէք Գաւազանագլուխի մէջ ալ այնպէս գրէք, այլ պաշտօնի բարձրացումով. Ինչ, կ'ուզէիք որ մինչեւ ցմահ հոս մնար. կա՛յ այդ տեսակ կանոն մը։ Սա ալ գիտցէք որ մեկնումէն յետոյ երկար տարիներ ալ պահած է Ռուսսաթոյի առաջնորդութիւնը։

Երբ կ'ըսէք թէ Հայկակ Սրբազանը տարին քանի մը անգամ Պոլսոյ ճարտան կը բռնէր, ինչ՞ւ չէք ըսեր նաեւ որ ժողովուրդը մեծամասնութեամբ մինչեւ հինգ ժամ տեղ բական վազեց հանէն հասաւ եւ մինչեւ որ Ն. Գերապատուութենէն վերադառնալու խոստում չառաւ, կանչեցաւ գոնցքին եւ չթողուց որ չգենաւ նեղաւ։

Դալով իր մեկնումին, բուն պատճառը թերեւս ձեզի պէտ չտաեր ալ անդիտանան. ասի Հմայեակ Սրբազանին կողմէ կիրարկուած նուրբ դիւանագիտութիւն մը կամ ճարտար միջոց մըն էր՝ իր ուզածը ընել տալու, այն է չինութիւնը ծովեղերեայ տառնորդարանին, ինչ որ յաջողութեամբ պատկանեցաւ։

Խորին չնորհակալութիւնս այն հոգածութեան համար, որով կ'ուզէք մեր չբդիացածը սովորեցնել. անչուշտ, պէտք է այդպէս ըլլայ. չէ՞ մի որ փոխադարձ պարտականութիւն մըն է եւ միեւնոյն ատեն միջոց մը՝ ձեր երախտագիտութիւնը յայտնելու։ Ռուսսաթոյեն այն մէկը՝ որ հերքեց ձեր ամբողջ սասյօդ գրութիւնը, քիչ օգնած է ձեզի, իբր ընկեր, ձեր դատերու պարտականութեան մասին. թէեւ նորէն կարդ չկրնալ փոխելնուդ վշացած՝ կեդրոնական փոխադրուեցաք, կարծելով որ դպրոցն է յանցաւորը։

Կ'երեւի որ նոր տեսեր էք մեր Ս. Թադեւոս եկեղեցիի դանձարանին մէջ պահուած Կրետացի Սարգիսամ եպիսկոպոսին (վերջէն կաթողիկոս) այն կանդակը՝ ուր յիսուն տարուան միջոցի մը մէջ Ռուսսաթոյ եկող գացող եկեղեցականներուն անունները եւ գործերը կան, ապա թէ ոչ մինչեւ հիմա հրապարակած պիտի ըլլայիք. դի կը վերաբերիք այն կարդ մը գրգռիչներն՝ որոնք նոյն օրուան մէջ սովորածին կամ լսածին դեռ չիւրացուցած՝ հրապարակ կը նետեն։

Կ'աւելցնէք, «Թերեւս յառաջիկային աւելի՛ աւելի պիտի համոզուիք, երբ տեսնէք ունենք վերսիլեալ կաթողիկոսական կոնդակին ընդարձակութիւնը, իբր ձեր հեղինակութիւնը հրապարակէք»։ Զանիմք ըսեր էք, օրերէս. տասէ 4-5 տարիներ առաջ կարգացեր ենք նոյնիսկ լուսահոգի Այվազեան Սրբազանին հետ, երբ Քաղաքական Ժողովին մէջ չտեսնկան տրամադրութեամբ Ս. Թադեւոս եկեղեցիի ամբողջ գոյքերը եւ գրքերը գրի առնի առնի, ընկերակցութեամբ ժամանակուան Տնտեսական Խորհուրդի, եւ մենք ալ անժամանակ տանեղարդեր Թադ. Խորհուրդի, մեր իսկ ձեռքով գրեցինք մէկ՝ ցուցակը, որ ի պահ կը մնայ Թադ. Խորհրդարանը։ Եթէ հաճէք նորէն մաղ այցելել եւ փափաքիք՝ կրնանք ցոյց տալ ձեզի։

Օ՜սմանեանք՝ ասն մը եթէ նայ՝ այն պրան ձեր տաղանդէն օգտուիլ չուզելէ է. Թող կանչեն ձեզ, եւ որչափ վանական ու եկեղեցական կնճռատ խնդիր կան, որոնց մասին իրենք կը դեղուին որոշում մը տալ, գրչի հարուածով մը որոշեցէք լմնցուցէք, ինչպես ըսեր էք արդէն Արմաշու Զարեխան Ս. Առաւուծածին վանքին մէջ հաստատուած Դարեւանքին փոխ-վանահայր մը եւ միանգամայն տեսուչ մը գրանելու խնդրին առթիւ, չկարեցիք անչուշտ թէ ամենածանր պատասխանատուութիւն եւ չրջահայեցութիւն պահանջող խնդիր մըն է ատ։ Ու ձեր ալքատութենց ի վարձ՝ Պարիսեցիներն Թող վճարէ այնչափ ա՛ր չի վճարիր «Բիւզանդիան» ձեր յօդուածներուն համար։

Եթէ նորէն հաճիք պատասխանել, մի մանրաք ապացուցանել թէ մեր վերջին երկու Առաջնորդները եւ նախորդ Տեղապահը, այսինքն Պաղճեան հայր սուրբը, Այվազեան եւ Ալտնեան Սրբազանները, որոնցմէ մենք գանգատեցանք, իրենց միւս պաշտօնավարութիւններուն մէջ, ա՞ր տեղի ժողովուրդը գոհ ձգեցին, ու այն ատեն ամէն բան պիտի յայտնուի։

Ռոսսաթօ ՅՈՎՀ. ԳԱՍՊԱՐԵԱՆ

ԵՐԻՒՐԴ ՄԱՍ

ՍԷՐԲ՝ ՅԱՂԹԱԿԱՆ

Ա.

ՊԱՏՈՒՈՑ ՊԱՅՔԱՐԸ

Հակառակ այն օրդիական սիրոյն՝ դոր կը զգար ծննդավայրին, ժեռաստ ափերուն սառուցը ծեծող ծովուն եւ երկար տանէ ի վեր բնական ընտանեկան յարկին նկատմամբ, Իվան որ Թէրհուրն ուրախութիւն զգաց Բարիզ մեկնելու որոշման առթիւ, մանաւանդ որ մայրը, իր գիրկը վերադարձած, ինքնաբերաբար ու աղատօրէն տուած էր իր հաւանութիւնը։

Անշուշտ, նոր կեանք մըն էր որ պիտի սկսէր իրենց համար, ու միգակութեան, գրեթէ թշուառութեան պայմաններու մէջ։ Բայց Իվան այն տարիքին մէջ կը գտնուէր, ուր մարդ ա՛յլ Ատաւծայ եւ ոչ ալ ինքզինքին վրայ կը տարակուսի։

Երիտասարդ ու տարի, պատրաստ էր դիմագրաւելու ամէն տեսակ նեղութիւններ եւ տառապանքներու։

Այն կալ մինչեւը զոր Բարիզի մէջ անցուցած էր իր Ռէնկօ բարեկամներուն մօտ, ա՛լ աւելի ամրանդած էին իր սրտին մէջ։ Մաք-Մահոնի նամակներն ալ կը լրացրէին զինքը Բարիզ երթալու, այնպիսի եռանդով մը որ մանկամարդ կնոջ յատուկ էր։

— Սիրելիս, մի վարանիք, կը գրէր Մաք-Մահոն։ Քանի որ զանգուածինը կատարուած է, ամենայն ըրէք վիճաբերը։ փոթորկին պահանջածը տուէք, ձեր ապագան թեթեւցուցէք ա՛ռ է անօգուտ ծանրութենէ, այն նաւագնացներուն պէս, որոնք կ'ուզեն իրենց նաւը ազատել։ Համարձակորէն յառաջացէք դէպի անծանօթը։ Անիկա չի կրնար անցեալն աւելի գէշ բան մը ընծայել ձեզի։

Դրեակին հեռացման առաջին առաւելութիւնը սա պիտի ըլլար որ Պրիւլէի պատճառած ապատանքներէն, փոթորկալից այցելութիւններէն պիտի ազատէին, որոնց հետեւանքով տիկին որ Բէրհուրն այնքան գէշ կերպով կ'ընդունէր ու առողջութիւնն ալ այնքան ծանր կ'ազդուի կը վատնդուէր։

(Շարունակելի)

Արտաքին Լուրեր

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ՌՈՒՍԻՈՅ ԵՒ ՋԱՊՈՆԻ ՄԻՋԵՒ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

Լուրերու չգոյութիւնը.— Ճարոնցիներ.— Զանազան ընդհարումներ.— Լիցիէվիչ զօրավարը.—Ճաբոն գերիներ։

Բարիզ, 14 սեպտ.— Բեդերսպուրգէն հեռաւորելը կը հաղորդեն Մաքենի.— «Ընդհանուր սպայակոյտի պաշտօնարանին մէջ Տապրոբոլոքի գնդապետը, Մուքդէնէն Բուլուքաթքին զօրավարին կողմէ ղրկուած վերջին հեռագիրը ինծի հաղորդելով, ըսաւ թէ չահեկան լուրերու բացակայութիւնը պէտք չէ զարմանք պատճառէ։ Արդարեւ, անձրեւները թէեւ դադրած են, սակայն ճամբաները դեռ կատարեալ վիճակ մը չունին։ Ճարոնցիները, նեղուած, կ'ուզեն քիչ մը հանգչիլ, նոր ձիգ մը ընելէ առաջ։ Վերջին հեռագրագուսարութիւններով հաստատուած է թէ Բուլուքի զօրավարին բանակէն բաղմաթիւ զինուորներ կան Պէնչիրաբուծալի գիւղին մէջ՝ Մուքդէնի հարաւային արեւելեան 36 քիլոմէթր։ Փոքր ընդհարումները շարունակուած են։ Ուստի Բուլուքաթքին զօրավարը այդ դադարէն կ'օգտուի, հաստատելու վերջին կորուստներու թիւը որ տակաւին յայտնի չէ։ Հրամանատարը ամէն օր կը հեռագրէ իւրաքանչիւր զօրագունդի մէջ մեռած կամ վիրաւորուած սպաներուն անունները։ Այդ հեռագիրներէն կ'իմանանք թէ 17րդ զօրաբանակին հրամանատար Մարիսան զօրավարը մեռած է եւ Օկանովսքի զօրավարն ալ վիրաւորուած, Տապրոբոլոքի գնդապետը կը հերքէ այն լուրը թէ Լիխիէվիչ զօրավարը, 50,000 հոգիով Բարեգասած ըլլայ։ Այդ զօրավարը Վլատիվոսթոքի չրջանակին մէջ պիտի մնայ, մանաւանդ որ ռուսական երեք լեռնաբակներ, քանի մը օրէն, պիտի կենան ծովի վրայ արշաւանքներ կատարել։ Այս առթիւ Բեդերսպուրգի մէջ սքանչացում պատճառած է այն տրագրութիւնը, որով Շանկայի մէջ աւարտեցան Ասիոյի նորաբաղդատն ռուսական եռանդանիստանը բուն մէջ միւս մարտանաւերը նորոգելու մասին տեսնուած դանդաղութեան հետ։ Կը հաստատուի թէ Բեդերսպուրգի զինուորական նախարարութիւնը երկու հարիւր սպասներ ալ չունակէն երկու ամսոյ ներ տալի օր հրաման տացեր են պատրաստ ըլլալ, վաղը պատերազմի դալը ուղեւորելու համար։ Նովոյէ Վրեմիաի թղթակիցը կը գանգատի թէ Մուքդէնի երկաթուղիի կայարանին մէջ թէյէն զատ ուրիշ խմելիք չկայ։ Այդ միջոցին Մասկաւա ասոնի մէջ է։ Վլատիվոսթոքէն ժամանած ճաբոն գերիները օրէցէր ինչուանեցան. կ'այցելեն պատմական լիւսատակարանները եւ թէյի վանքերը։»

ՀԱՄԶԱԹՔԱ

Ճաբոնցիներուն արշաւանքը.— Աւարառութիւններ.— Ժողովուրդին ուղղուած յայտարարութիւններ.— Ռուսերուն հետ ընդհարում մը.— Ճաբոնցիներուն պարտութիւնը։

Բեդերբալովսք, 14 սեպտ.— Մայիս 28էն ի վեր ճաբոնական նաւեր սկսան երեւիլ Գամշաթքայի գետերուն բերանը։ Ցունիսին ճաբոնցի տեղական կանուսներ հրացաներ եւ թնդանօթներով զինուած հարիւր յիսուն նաւակներ պատեհաներու հետ, ցամաք ելան Եավինայի ու Մալկինոյի մէջ, թերեւոյ ղրին արեւմտեան եղերքին վրայ։ Ճաբոնները կողոպտեցին այդ տեղերը, վառեցին բնակիչները եւ ցրուեցին յայտարարութիւնները։

Ռուսերու եւ տառապանքներու։

Այն կալ մինչեւը զոր Բարիզի մէջ անցուցած էր իր Ռէնկօ բարեկամներուն մօտ, ա՛լ աւելի ամրանդած էին իր սրտին մէջ։ Մաք-Մահոնի նամակներն ալ կը լրացրէին զինքը Բարիզ երթալու, այնպիսի եռանդով մը որ մանկամարդ կնոջ յատուկ էր։

— Սիրելիս, մի վարանիք, կը գրէր Մաք-Մահոն։ Քանի որ զանգուածինը կատարուած է, ամենայն ըրէք վիճաբերը։ փոթորկին պահանջածը տուէք, ձեր ապագան թեթեւցուցէք ա՛ռ է անօգուտ ծանրութենէ, այն նաւագնացներուն պէս, որոնք կ'ուզեն իրենց նաւը ազատել։ Համարձակորէն յառաջացէք դէպի անծանօթը։ Անիկա չի կրնար անցեալն աւելի գէշ բան մը ընծայել ձեզի։

Դրեակին հեռացման առաջին առաւելութիւնը սա պիտի ըլլար որ Պրիւլէի պատճառած ապատանքներէն, փոթորկալից այցելութիւններէն պիտի ազատէին, որոնց հետեւանքով տիկին որ Բէրհուրն այնքան գէշ կերպով կ'ընդունէր ու առողջութիւնն ալ այնքան ծանր կ'ազդուի կը վատնդուէր։

(Շարունակելի)

ներ՝ հրամայելով երկրին ժողովրդեան որ ճանչնան Ճաբոնի վեհապետութիւնը։ Եւ վինոյի մատուռին եղէքմն վրայ պարզեցին ճաբոնական դրօշ մը եւ կանգնեցին ցից մը որուն վրայ սա յայտարարութիւնը կար.— «Այս երկիրը ապէ վերջը Ճաբոնացիներուն կը վերաբերի։ Ով որ չճանչնայ իրաց այս կացութիւնը, պիտի սպանուի։» Ցունիս 13ին առաջատանու մը որ դիպուածով Բեդրբաւլովաք կը գտնուէր, այդ միջադէպերուն վայրը ղրկուեցաւ քաղաքական հարիւր զինուորներով՝ ծագ տեղակալին հրամանատարութեամբ։ Ուրիշ հարիւր հոգի ալ ցամաքային ճամբով նոյն տեղը ղրկուեցան։ Պոլշէրիցքէն դեզ-տեղակալի մը հրամանատարութեամբ։ Ցունիս 27ին այդ երկու զօրախումբերը միացան Նավինոյի մտ. բոլորվին պարտութեան մատնեցին Ճաբոնացիները եւ դերի բռնեցին անոնց երկու պետերը՝ Սէլի ու Պուցի տեղակալները։ Ռուսերը ունեցան մէկ մեռեալ եւ չորս վիրաւոր։ Ճաբոնները որոնցմէ առաջնորդը հոգի մնաց, հետերնին տարին իրենց վիրաւորները։ Ռուսերը վար առին ճաբոնական դրօշը եւ վերցուցին յայտարարութիւնը, եւ այրեցին ճաբոնական նաւերը եւ անոնցմէ նորէն քանի մը հոգի սպաննեցին։

ՄԻԶԱՄՍՈՒԹԻՒՆԸ

Անգլիական լրագրներուն կարծիքը.— Միջնորդութեան պատճառները։ — Վերջին հարուածն ի՞նչ է։

Լոնտոն, 14 սեպտ.—Բիլ-Սել կագէթ, տէրութեանց կողմէ ըլլալիք միջնորդութեան մը զրոյցներուն վրայ խօսելով կ'ըսէ.—«Եթէ 1895ին եւրոպական միջամտութիւնը չըլլար, Ճաբոնական թղթանոցները այսօր պիտի չգտնային Բոր-Արթուրի առջեւ։ Կասարելապէս յայտնի է թէ հիմա կանխասա պիտի ըլլայ միջամտութիւն մը։ Արդարեւ պատերազմիկներէն եւ ոչ մէկը տակաւին չէ ասած իր հակառակորդին մէկը այն վճռական հարուածներէն, որոնք ամէնէն հպարտն անգամ կը հարկադրեն նա առնելու իր ամէն հանդիսաւոր յայտարարութիւններ։ Անկարելի է ըսել թէ ե՞րբ պիտի գայ ժամանակը, մանաւանդ այն օրէն թ վեր երբ Բուրբաթքին զօրավարին ճարտար ռազմավարութիւնը ի դերեւ հանեց Օսամա մարշալին ռազմագիտութիւնը, պղտորելով ռուս բանակը անմատուութենէ եւ կատարեալ չոխոխումէ։»

ՉԻՆԱՑԻՆԵՐԸ

Երկու կրակի մէջ.— Ներկայ վիճակին ազդեցութիւնը։ — Եղած վնասներ։

Բարիզ 14 սեպտ.—Զինական ժողովուրդը բնականաբար լաւ վնասուած է ներկայ կացութենէն։ Բնիկները կ'ալեսատին փախչիլ, երբ կարենան, եւ այն տեղերը, ուր պատերազմը անցած է, ուրեմն ու ամայութիւն միայն կը տիրէ հիմա։ Աւանդիկ այդ մասին Մաքտէնէն հետեւեալը կը գրեն Նովոյէ Վրեմեա.—«Հրեայք ժողովուրդը, տեսնելով որ պատերազմը կ'երկարի, անձկութեան մէջ է։ Զինացիները կը առուպին նաեւ ռուսական ու ճաբոնական զինուորներուն անցքէն։ Թէեւ կը ջանանք Զինուորներուն հանուցում ընել մեր բանակներուն անոնց պատճառած վնասին համար, սակայն միշտ չենք կրնար յաջողիլ, քանի որ հոգնեցուպ կը նահանջենք։ Լիաօ-Եանկի մեծ ճակատամարտին ատեն, պատերազմի դաշտին չորրը գտնուած գիւղեր օրերով այրեցան։ Մեծ ճամբուն չորս կողմը արտերը բնակի՛ չ եղան։ Բոլոր արշաւները, որոնք ճարտարութեանց կը գործածուին, բոլոր ալեսարները, հաւերը եւայն չատնց մարթուած են զի ուրներուն ուսելիքին համար։ Վերջերս բալլին գրեթէ արժէք չունէր, չինական շահագիտութեան մը հետեւանքով, սակայն վստահութիւնը վերականգնուեցաւ եւ բալլի գինը կը բարձրանայ։»

ԲՈՐԹ-ԱՐԹՈՒՐ

Կացութիւնը ու չինացի փախստականները.— Նաւատորմը.— Շրջելի զօրավարին հեռագիրը։

Բեդրեսպուրկ, 14 սեպտ.— Զի-Ֆուէն Նովոյէ Վրեմիամ ուղղուած հեռագիր մը կ'ըսէ թէ Բորթ-Արթուրի կացութիւնը մը՛նչեւ սեպտ. 10 սր եւ է փոփոխութիւն չէ կրած, բացի սեպտ. 8ին որոգդ զինուորներու ջկոսի մը կողմէ կատարուած յարձակելն։ Այդ ջկոսը ետ մղեր է Ճաբոնացիները։ Ջուրի ճամբաներուն չորրը գտնուած պատէներն, քանդելով այդ պատէները։ Բորթ-Արթուրի ռուսական նաւատորմին նկատմամբ ալ փոփոխութիւն մը չկայ։ Վասն զի այս օրերս մասնաւոր գործունէութիւն մը ցոյց չէ տուած. ոչ ալ նաւատորմիտին դուրս ելլելու փորձ մը կատարած է։

Զի-Ֆու.— Այս միջոցս կ'երեւայ թէ հանդարտութիւն կը տիրէ Բորթ-Արթուրի մէջ։ Շատ լուր չառնուիր։ Այս ի իկուն Զի-Ֆու ժամանեց նաւակ մը՝ Զինարիներով լեցուն։ Առանց այնքան գոնէին Բորթ-Արթուրէն փախած ըլլալնուն համար որ, երբ ցամաք ելան, ուրախութեան խելացնորումի մը ենթարկուեցան եւ սկսան մեծաձայն աղաղակել։ Առանց կ'ըսեն թէ Բորթ-Արթուրի մէջ կացութիւնը կայնէ է։ Այդ Զինացիները Բիմենի ծովածոցին մէկնած էին։ Մանչուրիոյն առնուած լուրերու նայելով Լիաօ-Եանկի ճակատամարտին նկատմամբ եւրոպացիներուն միջեւ տիրող տարբերը այն է թէ Ռուսերուն համար գրեթէ անկարելի պիտի ըլլայ վերստին գրաւել իրենց ձեռքէն ելած վայրը։

Բեդրեսպուրկ.— Շթոսէլ զօրավարը կը ծանուցնէ թէ օգոստս 27ի դիւերը ետ մղեր է Ճաբոններուն մէկ յարձակումը ձախ կողմի իր դիրքերուն դէմ։ Նաեւ սեպտ. 2ի գիշերը երկար ու բարձր բլուրներուն եւ ամէնէն մտ ամրոցներուն դէմ կատարուած յարձակումները։ Այդ յարձակումներուն ատեն Ճաբոնական զօրախումբ մը ականներու վրայ իջնելով բաղաթիւ կորուստներ ունեցեր է։

ՄԱՆՉՈՒՐԻՈՅ ՄԷՋ

Մուքտենի մէջ ու շրջակայքները.— Մօտալուս ճակատամարտ մը.— Դեպ ի Խարպին ճանապարհ.— Ռուս զինուորները.— Լիաօ-Եանկի կռիւները։ Ճաբոնացիներուն ռազմագիտութիւնը։

Բեդրեսպուրկ, 14 սեպտ.— Հանդարտութիւնը կը շարունակէ Մուքտէնի շրջանը, ուրկէ Ռուսերոյ ընդհանուր սպայակոյտին հասած վերջին լուրերը կարելի չեն ընծայեր որ քանի մը օրէն առաջ ընդհարումներ կատարուին ռուսական եւ ճաբոնական բանակներուն միջեւ։ Այդ մէկ քանի օրերու միջոցին զինուորները պիտի վերակազմուին եւ իրենց նոր դիրքերուն վրայ կատարելիք շարժումները պիտի պատրաստուին։ Զինուորական շրջանակները հաւանական կը նկատեն թէ մօտերս ճակատամարտ մը պիտի կատարուի Մուքտէնէ առջեւ։ Եթէ տեղի չունենայ, եւ եթէ, եղած կանխագուշակութեանց համաձայն, Բուրբաթքին զօրավարը առանց պատերազմելու թողու Մուքտէնը՝ իր նահանջը շարունակելու դէպ ի հիւսիս, այնպէս կը նկատուի թէ անխուսափելի կերպով պիտի պատրաստուի ճակատամարտ մը Թիւ-Լիւնկի մտ։ Անչուշտ ճաբոնները պիտի չուզեն թաղ տալ որ Բուրբաթքին Խարպին երթայ եւ գերագոյն հիգ մը պիտի ընեն, կարելւոյն չափ ճամբան դէպ ի այդ պաշտպանութեան, համախմբման եւ պարէնաւորման զօրաւոր վայրը, ուր պիտի կրնայ նոր զինուորներ առնալ եւ բանակը վերակազմել նոր յարձակումի մը համար։

Բեդրեսպուրկ.— Հոս կը կարծուի թէ Բուրբաթքին զօրավարը ամէնէն քիչ երկու հարիւր հազար զինուոր ունի։ Ռուսերոյ ընդհանուր սպայակոյտին մէջ, այսօր, կը յայտարարուէր թէ Լիաօ-Եանկի ճակատամարտէն ի վեր ռուսական բանակին վրայ հաւանօրէն երկու զօրաբանակներ ուելցած են։ Առաջին զօրաբանակի ամրողջութիւնը արդէն ժամանած է եւ սիպերիական գունդերն ալ հեղգեհեղ կը հասնին։ Կ'ենթադրուի թէ Ռուսերը երեք հարիւր թնդանօթ ունին հիմա։ Բուրբաթքին զօրավարը զօրահանդէս մը կատարել ուսու Լիաօ-Եանկի ճակատամարտին մասնակցող կինոորներուն։

Լոնտոն.—Թիլի-Զիւի ճամբով հեռաւորութիւնը կը հեռագրեն Լիաօ-Եանկէն.— Երեք օրուան մէջ երեք զօրաբանակներ կողոպտեցին Լիաօ-Եանկը։ Նախ ռուս զինուորներ ուտելիք հատանեցին եւ լրենց պէսք չունեցած առարկաները փճացուցին։ Յետոյ չինական ահաւոր ամբոխները կ-զապաստին վառառուսները։ Վերջապէս ճաբոնները, որոնք հինգ օրէ ի վեր իր բրնձ միայն կերած էին, քաղաք մտան եւ կողոպտեցին մասնաւորներու բնակարանները։

Գերլին.—Գերլիներ Թակեպլաթի զինուորական թղթակիցը կը հեռագրէ սեպտ. 9 թուականով թէ ռուսական բանակը Հաւն-Հոյի հարաւային կողմը կը գտնուի։ Դիրման զինուորական կարդիներէն է, կամ՝ քը Մուքտէնի մէջ են։ Հարաւային կողմէ եկ ղ ճաբոնները կը յառաջանան, բայց մեծ կռիւ մը ցոյց չեն տար։

ԲԱՆԱԿՆԵՐՈՒՆ ՎԻՃԱԿԸ

Ռուսերուն ճանաչողը.— Ծայրայեղ կարոսութիւն.— Սով.— Ռուս բոլշակցի մը տեղեկագրութիւնը։

Բարիզ, 14 սեպտ. — Մանչուրիայէն առնուած լուրերը որպէս մեծ ոգեւորիչ մը կը պատճառեն, ինչ որ ուելի կը շեշտեն հեռագիրներ առնուած լուրերը։ Լիաօ-Եանկի արիւնալի ճակատամարտէն, ուրմէ բաղձութիւններէն եւ հրդեհէն ետքը, հիմա ալ կ'իմացուի դրուագները տագնապալից նահանջին՝ անձրեւին տակ։ Դաշտերու մէջ ռուսերէն ինկած բազմաթիւ դիակներէ ետքը, հիմա ամէնէն սրտաճմլիկ տեսարանը կը պարզուի։ Զինուորներ ուրուան ճամբաներու ցեխերուն մէջ կ'ինան անօթութենէն ու տարապայման յոգնութենէն։ Արդեօք ինչ վերջնական վիճակ մը պիտի ունենան այդ բանակները, յոգեղ կամ յոգեւոր ուելակ երկրի մը մէջ, ուր հաղորդակցութիւնները եւ պարէնաւորումները գլուխի անյոգեկի դժուարութիւններ կը ներկայացնեն, եւ ուր ձմեռը քիչ ատենէն պիտի հասնի։ Ռուսոֆոյ Սյոլօյ Թրղթակից Պ. Նէմիրովիչ-Տանչէնքօ բանակին մէջ տիրող ոգին առաջ բերած տեսարաններուն վրայ հետեւեալը կը գրէ.

«Աչքէն ու ձախէն կը քալեն մարդեր որոնք ութ օրէ ի վեր տեղեկութիւն չուտին թէ ինչ ըսել է հանգիստը։ Եղածը լաքնութիւն չէ այլ ծայրայեղ ուժասպառութիւն։ հագիս կրնան կենալ իրենց սրունգներուն վրայ, կանգ կ'առնեն մեր առջեւ եւ անտգութեամբ մեզ կը դիտեն։ Վակոնին մէջ, որ ճաչարարի վերածուած է, կը տեսնեն կաղամբի պարուր։ Կը հարցնենք թէ ինչ կ'ուզեն. հոգ կը խնդրեն. տակ կուտանք. բ յ ցնեն ընդհանուր։ Ըսելով որ երկու օրէ ի վեր բան մը չեն կերած եւ հոգ կ'ուզեն։ Անմիջապէս կը բաժնենք մեր ամբողջ ունեցածը. մեր զինուորներն ալ նոյնը կ'ընեն. մէկ վայրկեանէն հացի փշրանք մը անգամ չմնաց ամբողջ կառախումբին մէջ, մինչդեռ մեկ կողմէն զինուորներ կը ժամանէին եւ ուտելիք կը խնդրէին։ Հեռաւոր դիրքերէ կուգային. ուր անկարելի էր ուտելիք ղրկել։ Զինուորները եւ ոչ մէկը դրամ ընդունեց. միայն հոգ կ'ուզէին ամէնքն ալ։ Հեռաւեւայ օրը լիանպան մը կուգայ, միւնոյն խնդիրը ընելով. հացի կարօտ մը արուեցաւ անոր, բայց աւելի ուշեց իր հարիւրապետին համար որ չէր կրնար անձամբ ներկայանալ։ Աւելին ընդունելով մեծ ուրախութեամբ հեռացաւ։ Բիչ ետքը եկաւ Միչէնքօ զօրավարին բանակին սպայ մը որ քանի մը վէրքի ճամբայ քալած էր։ Սպան ըսաւ.—«Աստուծոյ սիրուն հոգայ. զօրավարը ուելիւք չունի. բան մը ուելք։» Իսկոյն մարդիկները տարին իրենց ունեցածը՝ օղիի կէս չիշեր, հաց, միս եւ պանիր։ Սպան ինքզինքէն ելած էր. ձեռքերը կը դողային եւ կ'ըսէր.—«Ընդհանրապետութիւն. ինչ մեծ ուրախութիւն մեզի համար. ափսէ մը ի վեր է որ այս տեսակ բան մը չէինք տեսած։» Սպան, ուրախութենէն խելայեղ, իսկոյն մեկնեցաւ ձին հեծնելով։ Բիչ ետքը եկաւ ուրիշ սպայ մը։ Հրաւիրեցինք զայն ճաշելու, բայց մերժեց ըսելով որ ճաշելու կարողութիւնը կորսնցուցած է, եւ թէ միայն թէյով կ'ապրի։ Հիւանդ էր. կը դողդողար, անկարող կը խմէր թէյը եւ սկսաւ սակար մը կծել։ Ուրիշ սպայ մը այնքան անյարգութեամբ ինկաւ զինուորի մը ուտելիքին վրայ որ ալեքնիս արտասուքով լեցուեցան։»

ԵՐԷԿՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԼՈՆՏՈՆ, 17 սեպտ.— Ռուս հեռագրական գործակալութիւնը սեպտ. 15 թուով Խարպինէն կ'իմանայ թէ Բորթ-Արթուրի ամրակոծութիւնը կը շարունակուի մեծ ընդհատումներով։ Բայց Ուիթէրի կը հեռագրուի Զի-Ֆուէն թէ Զինեաներու եւ Ճաբոններու տնդեկութեանց համեմատ, Բորթ-Արթուրը պաշարող Ճաբոնական, Բորթ-Արթուրը պաշարող Ճաբոնական բանակ մը՝ 15ին (ինդիրթի) սոսկալի ռմբակոծութիւն մը ըրած է բերդաքաղաքին վրայ եւ նոյն սատկութեամբ շարունակած է յաջորդ օրը, ուրբաթ։ Բազմաթիւ ռումբեր ինկած են նորոյշեն քաղաքին եւ չինական քաղաքին մէջ։ Հինգ հարիւր ռուս հեծելազօրքի՝ որոնք առաջ քաշած էին Ճաբոնները Բաւիլուանկէն վանել փոքրիկ համար, այլ եւ Բորթ-Արթուր չեն դարձած։ Կը կարծուի թէ գերի բռնուած են։

ԲԵԴԵՐՍԳՈՒՐԿ.— Ռուս հեռագրական գործակալութիւնը կ'իմանայ թէ Բորթ-Արթուրի պահապան զօրքերու վիճակը լաւ է, եւ թէ երկիւղ չկայ ուսեստի նեղութիւն կրելու։ Ճաբոնները կը զօրացնեն իրենց դիրքերը՝ Ինչէուի ծովածոցին մօտ, եւ կ'ամրացնեն Բորթ-Արթուրի առջեւ։

—(Պաշտօնական) Բուրբաթքին զօրավարը կը հեռագրէ Զարին.— «Ամբողջ Մանչուրիոյ բանակը անպատմելի ուրախութեամբ ընդունեց Ձեր հաղորդութեան շնորհաւորութիւնները, որով կը գնահատէք այն ճարտարագին աշխատութիւնները եւ զինուորական գործողութիւնները որոնք կատարեցան Լիաօ-Եանկի ճակատամարտերուն մէջ։ Մասնաւորապէս ստիպեցաք անհրաժեշտ եւ իրապէս նշանաւոր գործ մը էր, նկատի առնելով եղած դժուարութիւնները։ Պէտք է խոստովանիլ թէ նոյն ինքն Ճաբոնները այս անգամ խիստ զգուշաւոր կը գտնուին իրենց տեղեկագիրներուն մէջ։ Իրաւ է որ եթէ ճակատամարտի պայման երը նպաստաւոր ըլլային, Բուրբաթքի բանակը պիտի կրնար խլել Լիաօ-Եանկի մէջ գործող մեր բանակին հաղորդակցութիւնները՝ Թայ-Ցի-Հոյի ալ դիրքը գործող բանակին հետ»։

ՄՈՒՐՏԷՆ.— Ճաբոնները դէպ ի Մուքտէն կը յառաջանան արեւելքէն, արեւմուտքէն եւ հարաւ արեւմուտքէն։ Ռուս յառաջապահները շարունակ ընդհարումներ կ'ունենան Ճաբոններուն հետ, որոնք Մուքտէնէն 20 մղոն հեռու կը գտնուին դէպ ի հարաւ։ Կը կարծուի թէ մեծ ճակատամարտ մը տեղի պիտի ունենայ Մուքտէնի մտ։ Ռուսական զօրքերը գրուած են Մուքտէնի շուրջը զանազան բոլոր գիւղերը։

ԼՈՆՏՈՆ.— Սբանցwrs Շանկայէն կ'իմանայ թէ Լիաօ-Եանկի մէջ հեռագրատեղիները կը տիրէ, եւ թէ Ճաբոնները հան թաղած են 1300 Ռուսներ՝ բանակին մէջ թեւէն։ Մուքտէ ի կողմէ որ եւ է շարժումի լուր չկայ։ Ռուսական երկու զօրաբաժիններ կան, հեծելազօրքի ջոկատներ տակաւին կը գտնուին Հաւն-Հոյի հարաւային եզերքներուն վրայ։

—Ուիթէր Մուքտէնէն կ'իմանայ թէ Լիաօ-Եանկի ճակատամարտէն վերջը առաջ եկած խուճապը անհետացած է։ Ռուսական բանակը այժմ ամբողջովին հոգեխմբուած է Մուքտէնի մէջ եւ չ-ջկանները։

ՎԻԵԹՈՐԻԱ (Անգլիական Թլ-մպիա).— Անգլիական Կրանֆրեն մարտանաւն նաւազները կը ծանուցանեն թէ Վանքուս վերի բաղերը ռուսական յոթանասնակ մը տեսած են որ դէպ ի հարաւ կ'երթար։

ԼՈՆՏՈՆ.— Մուքտէնի մտերը ճակատամարտ մը մտայուտ է։ Ճ-բոնները ամրացուցած են Ռուսերու կողմէ պարպուած բոլոր դիրքերը եւ Լիաօ-Եանկը չշլաստած են բաղմաթիւ զօրքերով։

—Թոքիոյէն կը հեռագրուի թէ Ճաբոնները գերի բռներ են ռուս հեծելազօրքի ջկատ մը որ հետաքրքրութիւններ կ'ընէր Սէն-Թոյի հիւսիս արեւելեան կողմը՝ Ճաբոնական գիծերուն մտ։

— Բոսիդի ծովախորշը եկող ճաբոնական զօրքեր դէպ ի հիւսիս կը քալեն, ցարելու համար Ռուսերու հաղորդակցութիւնները՝ Վլատիվոսթոքի եւ Խարպինի միջեւ։

— Բոթթ-Արթուրի վրայ սեպտ. 15 եւ 16ին եղած բուռն ռմբակոծութիւններէն մեծ վնասներ կրած են թէ՛ քաղաքը եւ զինուորները։

ԲՈՐԹ.— Միքատոյին կառավարութիւնը պաշտօնապէս կը ծանուցանէ աէրութիւնց թէ չեղեր նաւահանգիստներ պատատնած ռուսական նաւերը պատեթողմական ատեր պիտի նկատուին Ճաբոնի կողմէ։

ԲԵԴԵՐՍԳՈՒՐԿ.— Կը ծանուցուի թէ Նովէկէիցի նաւուղիներ հրահանգ լատացած են պարատատ դանուիլ վաղը (եբէկ, կիրակի) Մեծ-Պէլթի ջրանցքին մէջ առաջնորդելու Պալթիկի ռուսական նաւատորմիղը։ (Այդ ջրանցքը կը միացնէ Պալթիկի եւ Հիւսիսային ծովերը)։

ԼՈՆՏՈՆ.— Ճաբոնները որոշած են չընկրկիլ։ եւ է զոհողութեան առջեւ, դրուելու համար Բոթթ-Արթուրը։ Թոքիոյէն հեռագիր մը կ'ըսէ թէ բերդաքաղաքը վերջին ճգնաժամին մէջ կը գտնուի։

ԲԱՐԻԶ —Ճաբոնները, մարելու Օսամայի հրամանով, եէ-Թալը թողուլով, մեծ ուժով կը քալեն Մուքտէնի վրայ։

— Ճաբոնները քաղաքային վարչութիւն մը հաստատեցին Մանչուրիոյ մէջ, եւ սկսան տուրքեր գանձել։

— Ճաբոնները յարձակեցան Միչէնքօ զօրավարին զօրախումբին վրայ եւ ետ մղեցին զայն։

ԲԵԴԵՐՍԳՈՒՐԿ.—Ծովակալ Ավէլանի հրամարման պատճառը այն է թէ Պալթիկի նաւատորմիղը ժամանակին եւ պէտք եղածին պէս պատրաստ վիճակի մէջ չէ կրցած դնել։

ԲԱՐԻԶ.— Ճաբոն վերջնապէս որոշած է հանգանակութիւն բանալ կամաւոր նաւատորմի մը հատատման համար պէտք եղած գումարը հայթայթելու նպատակաւ։

ԼՈՆՏՈՆ.—Նիու-Զուանկ հասնող ճաբոնական փոխադրանաւեր օգնական զինուոր, ուտեստ եւ ռազմամթերք կը բերեն, որոնք արդէն սկսած են ճամբայ հանուիլ դէպի Մանչուրիոյ ճաբոնական բանակը։

ՀՈՒՍ.—Իտալիոյ թագաւորին եւ նորթին արքայազուին առողջական վիճակին պատճառով, գահաժառանգ իշխանին մկրտութեան արարողութիւնը յապանգաւեցաւ։

—Հոսմի մէջ ջերմագին ցոյցեր եղան ի նպաստ Ֆրանսայի։

ՀԱՄՊՈՒՐԳ.—Հերպէրթ Պիզմարք իշխանին հիւանդութիւնը ծանր է միւս։

ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԼՈՆՏՈՆ, 18 սեպտ.—Նիու-Զուանկէն կը հեռագրեն թէ Ճաբոնները սկսած են յառաջանալ դէպի Մուքտէն։ Ճաբոնները մտադիր են կրնալ — ի՛ւ, մանաւոր զօրս ելդրցան յաջողցնել Լիաօ-Եանկի առջեւ։

—Ճաբոններուն նպատակն է Թիլ-Լիւնկ ժամանել։

—Հաւանական է որ Բուրբաթքին զօրավարը Խարպին քաշուի։

ԲԱՐԻԶ.—Ուշինկիքէն կը հեռագրեն թէ ռուսական Լէնա յոթանասակը երբ Սան-Ֆրանչիսքոյէն ճամբայ ելլէ, մեծ-բրիկեան քանի մը մարատաւոր պիտի ընկերանան անոր։

Գերլին. — Գերլիներ Թակեպլաթի մասնաւոր թղթակիցը հեռաւեալը կը հեռագրէ. — «Ի սակս ընդհանուր բանակցողը գտնուող հրամանատարները եւ սպաները վատաւութիւն դրոյցցած են որ ռազմական յառաջիկայ գործողութիւնները Ռուսերուն նպաստաւոր արդիւնք մը պիտի ունենան։ Ճաբոնները, դարձեալ մէկ ինչնան։ Ճաբոնները, դարձեալ մէկ ինչնալով գործել։ միշտ Մանչուրիոյ արեւելեան կողմ՝ այսինքն լեռնոտ վայրեր շարժումներ կը կատարեն։»

ԼՈՆՏՈՆ. — Ռուսական կայսեր նախագահութեամբ խորհուրդ մը գումարուեցաւ, զոր կը կազմէին երկու մեծ դուքս, քանի մը նախարարներ, Ավէլան ծովակալը եւ տրատքին գործոց նախարար Լամատորվի կոմսը, եւ երկար խորհրդակցութիւններ կատարեց պատերազմի արդիւնքով մը գիլեալ նիւթերու վրայ։ Որոշեց որ անհատներու անունին զրկուած ուսելիքները եւ ամանները պատերազմի արդիւնքով նիւթ չկազմեն եւ զոյնս կարող նաւերը ղրկուին, միայն ուղղակի Ճաբոնի վերարերեալ եւ կամ անուղղակի կերպով զրկուած ըլլալը հասատատած առարկաներ գրաւուին։

ԲԱՐԻԶ —Շթոսէլ զօրավարը բացարձակապէս մերժեց Բորթ-Արթուրի անձնատուութեան առաջարկութիւնները, զոր նարէն կ'ընէին Ճաբոնները։

— Օդէսայի զինուորական չրջանակներուն մէջ զօրանանութեան գործողութիւնը առաջ կը տարուի մեծ փութաջանութեամբ։

—Մեծ ճակատամարտ մը մօտալուտ է Մուքտէնի մէջ կամ անոր չրջակայքը։

ՀՈՒՍ.—Հռոմի ժողովուրդը մեծ խրախճանութեան մէջ է միշտ, գահաժառանգ իշխանի մը ծնեդեան ուրախութիւնը տարիւ։

ՊԼԻԼԻՆ —Վախճանեալ Պիզմարք իշխանին անդրանիկ որդին Հերպէրթ ֆոն Պիզմարք իշխանը առուն մեռաւ։

Մ. ՆԱՀԱՆԴՆԵՐԸ

Խորհրդարանական միութեան համաժողովը.— Որոշում Մայրագոյն Արեւելքի պատերազմի մասին.—Հայկերոյթ։

Ուսաքինկրը, 14 սեպտ.—Խորհրդարանական միութեան համաժողովը, որ Սէլ-Լասլի մէջ կը գումարուի, որոշում մը ընդունեց ստուար մեծամասնութեամբ, ներկայացուած Տալվիլլա կոմսին (Գլեմ-քասլէն) կողմէ։ Այդ որոշումով խորհրդարանական Միութիւնը խորապէս ցաւ կը յայտնէ Մայրագոյն-Արեւելքի մէջ քաղաքակրթի երկուապրութեանց մղած պատերազմին առաջ բերած արհաւիրքներուն համար։ Նաեւ ցաւ կը յայտնէ սա պարագային համար թէ Լասէի պայմանագրութիւնը ստորագրող ապրութիւնները միջամտութիւն առաջարկած չեն թշնամութիւնները սկսելուն պէս։ Այդ տեսութիւնները կը խնդրէ հնարաւոր միջամտել պատերազմին, խաղաղութեան վերահաստատումը դիւրացնելու համար. ու խորհրդարանական Միութեան դիւանին պաշտօն կը յանձնէ ընդունած որոշումը հաղորդել լիշեալ տեսութեանց։ Առաջարկեալ, կոմս Տալվիլլա, սա կարծիքը յայտնեց թէ Ռուզվելթ նախագահը կրնար մի՛ջնորդութիւն առաջարկել։ Վերջապէս համաժողովը միաձայնութեամբ ընդունեց որոշում մը, որով Պ. Ռուզվելթէն պիտի խնդրուի Լասէի խաղաղութեան համաժողովը գումարել տալու համար ձեռնարկներ ընել։ Իրենցուն, Սէն-Լուսի ցուցանդէսին վարչութեան կողմէ հացկերոյթ մը տրուեցաւ ի պատիւ համաժողովի անդամներուն։

ՄԱՄՈՒԼԻ ՀՈՄԱԺՈՂՈՎԸ

Հայկերոյթ Ֆրանսական դեսպանատան մէջ.— Բաժակաճառեր.— Թատերական ներկայացում եւ երեկոյթ։

Վիեննա, 14 սեպտ.— Ֆրանսական դեսպան Ռէվէլոս մարքիզն ու մարքիզուհին, եբէկ, դեսպանատան մէջ, շքեղ հացկերոյթ մը տուին ի պատիւ Մամուլի համաժողովին ֆիանսացի 120 անդամներուն։ Սեղանը չատ գեղեցիկ կերպով յարդարուած, ծաղկեպատներով զարդարուած էր. անոնց մէջ կը նշմարուէին ֆրանսական հիանալի վարդեր։ Սպասարկը բարձրակարգ մը բարեկամներ, ի մէջ այլոց վեր հանելով սա պարագան թէ Ֆրանսա բոլոր ժողովուրդներուն գլուխը եւ յառաջապահ է մարդկային քաղաքակրթութեան ու յառաջդիմութեան։ Համաժողովին ֆրանսական խմբակին նախագահ Պ. Ասրիէն Հէպրաթ դեսպանուհիին կենաց բաժակ պարպեց։ Յետոյ համաժողովին ֆրանսացի անդամները Պուրկիթէթը գացին, որ, մարիկնե կար ի պատիւ համաժողովին բոլոր անդամներուն։ Մէկ որթատունկ մը լեռ, Մարիկեի Միգանցրոը ներկայացուեցաւ։ Իրիկուան, Կրլուսվօքի կամը, արտաքին գործոց պաշտօնատան մէջ, երեկոյթ մը տուաւ, որուն ներկայ գտնուեցան համաժողովին անդամները եւ ազնուականներ։

ԱՆԳԼԻԱ

Մուք զորձ մ.— Հանգանակուած գումարի մը տուրքը.— Ձեռնարկ կոչելի։

Լոնտոն, 14 սեպտ.—Բուսական մթին գործ մը այս պահուս կը գաղտնցնէ անգլիական մամուլը։ Պ. Ուոթէնպերի, առանց Լոնտոնի մեծ լրագիրներուն ազգեցութեան, 1 200 000 ֆրանք հանգանակեց, գեղարուեստական ցուցանդէս մը կազմակերպելու, որուն հասոյթներով նպաստներ պիտի տրուէին կարօտ արուեստագէտներու եւ օրգրողներու։ Արդ այդ ցուցանդէսը տեղի չէ ունեցած մինչեւ հիմա. նուիրատուներէն ոմանք մատաղ ջութեան կը յայտնեն, վախնալով որ խոթութեան զոհ գացած չլլան։ Անգլիական մամուլը մեծ ալարկ կը յարուցանէ այս գործին չարը, որուն ինքն ալ խառնուած է անուղղակի կերպով։ Բարձր դասակարգն ալ կը չանգրգռուի, որովհեւ ինքն ուսած է 1,200,000 ֆրանքի զումարը։

—Անգլիական կառավարութիւնը ձեռնէ կղզին վարչութեան իմաց տուաւ թէ գործն բանակին զրաքեցնիզը, որ մինչեւ հիմա այդ կղզին կը գտնուի, այս ամսուն վերջերը պիտի մեկնի ու տեղը թափուր պիտի մնայ։ Այս լուրը մեծ յուզում պատճառեց, որովհեւ զինուորներու մեկնումը 2 միլիոն ֆրանկ մը կը նշանակէ կղզին վատառկանութեան համար։ Անգլիական մամուլը մեծ ալարկ կը յարուցանէ այս գործին չարը, որուն ինքն ալ խառնուած է անուղղակի կերպով։ Բարձր դասակարգն ալ կը չանգրգռուի, որովհեւ ինքն ուսած է 1,200,000 ֆրանքի զումարը։

—Անգլիական կառավարութիւնը ձեռնէ կղզին վարչութեան իմաց տուաւ թէ գործն բանակին զրաքեցնիզը, որ մինչեւ հիմա այդ կղզին կը գտնուի, այս ամսուն վերջերը պիտի մեկնի ու տեղը թափուր պիտի մնայ։ Այս լուրը մեծ յուզում պատճառեց, որովհեւ զինուորներու մեկնումը 2 միլիոն ֆրանկ մը կը նշանակէ կղզին վատառկանութեան համար։ Անգլիական կառավարութեան կողմէ ձեռք առնուած այս միջոցին չարժառիթը սա է որ ձերբէն կղզին կը մերժէ հազար հոգի հայթայթել պատերազմի համար եւ բաւական վարկ մը։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ

Հերպերթ Պիզմարք իշխանին հիւանդութիւնը.— Առողջական վիճակը ծանրացած։

Գերլին, 14 սեպտ.— Հերպերթ Պիզմարք իշխանին առողջական վիճակը մանաւանդ իր սիրտին ծանրութիւնը խանգարեալ մը է։ մասնաւորապէս կը պատճառուի, բայց ոչ անոյտ ըլլալու սահմանն, ինչպէս ծանուցեցաւ քանիցս։ Բիրկները լոյսերնին բոլորովին չեն փակած։ Իլիանը կը տասապի լեարդի կամ ստամոքսի խլիրդէ (քանսէր)։ որ սատկացած է վերջերս։ Շըվէյնինկեր ու Նորտէն բրոֆէսորները, որոնք հեռաձայնով կանչուած էին, մեկնեցան։ Համապատասխան քաշուած հեռագիր մը ալ անոյտ կը համարէ հիւանդին վիճակը։ Հերպերթ Պիզմարք իշխանը հինգ զաւակ ունի, մէկէն մինչեւ տասերեք տարեկան։ Մանչերուն անդրանիկը, Օթօն, եօթը տարեկան է։

Ներքին Լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ.— Նոյեմբերեան վարդապետ Թարգման անուանուեցաւ Մարդանամարի ընդհանուր վարչութեան Տնօրէն Թանգին էֆ, որուն օգնական անուանուեցաւ եպարքոսական Թղթակցութեանց դիւանին քարտուղարներէն Խաչիկ էֆ.։

—Իւրայի առաջին ատենի արուեցաւ հիւպատոսական գործոց դիւանին արձանագրութեանց տեսուչ Սաֆվէթ պէյի։ Իւրայի երկրորդ ատենի Հիսարի երկաթուղիին երկրական վարչութեան հաշուակալութեանց դիւանին տեսուչ Շեվքէթ պէյի։ Միւթէսարիֆ ատենի առաջնորդական վարչութեան հանդիսատեսանի ճիւղին պաշտօնեաներէն Անթեան էֆ.։

—Երկրորդ կարգի Օսմանիէ պատուանշան արուեցաւ առաջնորդական Խարտուրդին անդամ Զիթէրէր էֆ.ի, հիմնադիր երկաթուղիին երկրական վարչութեան հաշուակալ Բէյնի պէյի, ծովային նախարարութեան արձանագրութեանց տեսուչ Ալի Ֆարիզ պէյի եւ նոյն երկաթուղիին առաջին ճարտարապետ Պ. Մալիսորի։ Երկրորդ կարգի Մէճիտիէ Պնկրասոֆի Նովիճի լրագրին Տնօրէն Պ. Էթին Ճարճիչի եւ Սերպիոյ Սքուբլինային անդամ Պ. Միլան Մաչիչի։ Երրորդ կարգի Օսմանիէ՝ կրթական նախարարութեան հաշուակալութեան դիւանին տեսուչ Վէհպի պէյի եւ Աստիոյ թաղապետական

բնական է որ Բուլմէլիի երկաթուղին պարտաթուղթերուն վրայ գործառնութիւնները պիտի չտանուն։ Այդ հաւատամքնաւորեան վրայ է որ Վիէնայի ու Բարիզի սակարաններուն մէջ նոյն պարտաթուղթերուն գիները յանկարծական բարձրացում մը ունեցան։

ԱՆԳԼԻՈՅ ԴԵՍՊԱՆԸ.— Մեծ-եպարքոսութեան թարգմանի օգնական Պիւրհանիէսաին էֆ. ուրբաթ օրը Անգլիոյ դեսպանատան Թարապիոյ ամարանոցը երթալով այցեցումը թողուց՝ դեսպան Սըր Նիքոլաս Օ'Բրնորի որպիսութիւնը հարցնելու համար։

— Նոյն օրը դեսպաններէն ամենք եւ երեւելի օտարազգիներ ալ միեւնոյն նպատակով իրենց այցեցումը թողուցին Անգլիոյ դեսպանատունը։

— Արտաքին գործոց նախարարութեան թարգման Սատաէատին պէյ, առաջի օրը, Անգլիոյ դեսպանատունը երթալով դեսպան Սըր Նիքոլաս Օ'Բրնորի որպիսութիւնը հարցուց։

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ դեսպան Պատոն Մարշալ ֆոն Պիպերշթայն հաւանական է որ Գերմանիա երթայ՝ կ. Պոլիս առաջնորդելու իր կինը որ յառաջիկայ ամսուն հոս պիտի գտնուայ։

ԹՐԱՄՈՒՅԻ Ընկերութեան համար ծանուցուցաւ թէ ծրագրած է Ղալաթիայ-Օրթաքէօյի գիծը մինչեւ Բուլմէլի Հիսար երկարել։ Այդ առթիւ Լ. Հերլլ կ'իմանայ թէ նոյն Ընկերութիւնը կայս. կառավարութենէն մենաշնորհ խնդրած է՝ հիմակուան գիծերուն վրայ նոր յաւելումներ ընելու համար։ Ընկերութիւնը մտադիր է պարտաւորիչ կերպով չենել Պալաթիա-Ֆաթիհի, Կալաթա Սէրայ-Թիւնէլի ու Բանկալթի-Թաթավլայի գիծերը. իսկ էմին Էօնիւ-Էյուպի, Ունգարան-Շոնգատէ Պազիի եւ Ղալաթիա-Օրթաքէօյ-Պէկեքի գիծերն ալ ըստ կամս Թաթավլայի ընակիչները, ղերեզմիր մը մատուցանելով ձեռնտաս պաշտօնարանին, խնդրած են արտօնութիւն չնորհել Բանկալթի-Թաթավլայի գիծին չինութեան։

ԱՔԻՐՈՒԻՏԵԱՆ ԱԽՏԻՒ ԴԵՂԸ.— Պերլինի մէջ գումարուած մարթի հիւանդութեանց համաժողովին մէջ Ճէնովայի բրնական գիտութեանց համալսարանին ուսուցիչներէն Պ. Ռիսօ ու Զիբօլլինա անուղեկագիր մը ներկայացուցեր են թէ ափրդիտեան ախտը չիճաղեղով բուժելու համար յալշուութիւն ձեռք բերած են, վասն զի անասուններէ առնուած այդ չիճաղեղը նոյն ախտէն վարակուածներու ներարկուելով, խիստ գոհացուցիչ արդիւնք մը տուած եկած է։ Իտալիոյ այդ երկու բժշկէտօրները ափրդիտեան ախտին մեռքրան ալ գտեր են։

ՕՍՄ. ՆԱԽԱՏՈՐՄԸ.— Թէրանէի մէջ ուսարեցան Ավենուլոն, Մուլիոր ԶաՅեր եւ Ֆեբրը Պիլեն մարտանութիւնները նորոգութիւնները զրոս, կը կատարէին Անսալաս նաւագործարանին ճարտարգէտները եւ գործաւորները։ Ռիլ ատենէն ասոնց արագութեան փորձերը պիտի կատարուին։ Այդ մարտանաւերը պիտի սպառազինուին Ռիբոլի արագահարուած թնդանօթներով։

— Ռիլի մէջ (Գերմանիա) Ասարբ Թիվ Ֆիզ մարտանաւին նորոգութիւնները ատարեցան։ Ռիբոլի արագահարուած թնդանօթները զետեղուելէ ետքը, արագութեան փորձերը պիտի կատարուին։

— Անսալասի ճարտարգէտները ու գործաւորները Թէրանէի մէջ քանի մը օրէն պիտի ձեռնարկեն Թորփիլանաւերու նորոգութեանը։

ԱՀՄԷՏ ՍԻՒԼԷՅՄԱՆ ՊԷՑ, Համիտիէ հիւանդանոցին բժշկապետ Իպրահիմ փաշայի որդին, կայս. Իրատէի մը համաձայն, Պանի (Գերմանիա) համալսարանը պիտի երթայ՝ քիմիագիտութիւն ուսանելու համար։

ՔԱՐԻՒԼԻ գիներուն բարձրացմանը համար կ'ըսուի թէ Պաքուի մէջ քարիւղի վաճառականութիւնն ընող անգլիական ու ռուսական մեծ ասուններէն չորսը կամ հինգը սէնտիքա մը կազմեր են, զոր կը վարէ մասնաւոր մարմին մը։ Այդ Ընկերութեանց ընդհանուր դրամագլուխն է 4,230,000 անգլիական ոսկի եւ տարեկան արտադրութիւնը 88 միլիոն բուռ քարիւղ։

ՄԻՏԻԼԻԷՆ կը գրեն թէ սեպտ. 7ին 10 (Ն. Տ.) տեղացող յորդահոս անձրեւները մեծաւոր են ձիթենիներուն։

ՑՈՒՆԱՑ Պարիզբարանին կայս. վեց Ֆէրմաններ չնորհուեցան՝ Սէլանիկի ու Նեռեայի նահանգներուն մէջ հաստատուելիք եկեղեցիներու եւ վարժարաններու համար։

ՏՈՒՐԲԵՐՈՒ ԳԱՆՁՈՒՄԸ.— Նկատելով որ զինուորական սպառազինմանց յատկացուած գումարներէն եւ ընտանի տնասուններու տուրքէն կատարուած գանձումներու առաքումները վերջերս նուազած է, ինչ որ արդիւնք է գանձման մասին հարկ եղած ջանքերը չբաւելուն. կայս. Իրատէ մը հրամայեց նորէն ծանուցանել նահանգներու քաղաքային ու եւմատական պաշտօնեաներուն, որ նոյն հասոյթները, առանց սուրիլ տեղ ծախսուելու, փութով ղրկուին, նկատողութեան առնելով որ հակառակ պարագային ծանր պատիժներ պիտի գործադրուին պատասխանատուներուն նկատմամբ։

ԵՐԶՐՈՒՄԻ ասորիկան–զինուորներու գունդին հրամանատարներէն, սպաներէն եւ ասորիկան–զինուորներէն ոմանք, նոր կարգադրութեանց համաձայն, հանգրստեան կոչուեցան։

ՑՈՑՆ ՄԵԼԷԲԻԴ ԿԱԹՈԼԻԿՆԵՐՈՒ Պարիզբ Տ. Բիրիլոս, երէկ, Սաքըզ Աղաճի եկեղեցիին մէջ, ուր հաւաքուած էին, կրօնականներ եւ հասարակութեան բոլոր երեւելիները, հանդիսաւոր պատարագ մատուց. ապա քարոզ մը խօսելով բարեմաղթութիւններ ըրաւ Վեհ. Սուլթանին համար։

ԴՐՈՇՄԱԹՈՒՂԹԻ ՕՐԻՆԵՐ.— Զեռնհաս պաշտօնարանէն հրահանգ խնդրուեցաւ սա օրէնքին համար որ արուած է զանազան կողմերէ եղած հարցումի մը վրայ.— Օտար եւ ալ-իրլամ վարժարանները կազմէ իրենց վկայական տուած գրութիւնները երբ աշերբուն կողմէ, ուսուցչութիւն ընելու առթիւ, կրթական նախարարութեան մասնաճիւղին վաւերացուելու համար, այդ պարագային երեք դրուշի դրոշմաթուղթ փակցուի։

— Զեռնհաս պաշտօնարանը որոշեց թէ որոշ գումար մը չպարունակող գրութիւնները քառասուն փարանոց դրոշմաթուղթի ենթակայ են։

ՄԱԽՍՈՒՍԻ հուշոյն Գերմանիոյ մէջ չինուած երեք լոգանաներէն երրորդը՝ Պաարա վաղը Պոլսոյ նաւահանգիստը կը ժամանէ։

ՀԱՐՄՆԻՔ ԵՒ ՓՈՔՈՐԻԿ.—Շերքէթի Խալիլէի 50 թիւ լոգարանը, մասնաւորաբար վարձուած, շաբաթ օրը, Պէօյիւքտէրէն, Թարապիայէն, եէնիքէօյէն եւն. շատ մը ընտանիքներ ուսած էր մեծ կրգի առնելու։ Առանձ ներկայ պիտի գտնուէին փաստաբան Պ. Միցցիի աղջկան տնասնութեանը՝ փաստաբան Սերվիչէն էֆ.ի հետ։ Իտալական հիւպատոսը ու թարգմանն ալ թափանէին, լոգանատանկով ճամբայ ելած էին։ 50 թիւ լոգանատը ժամ 7ուկէօքին երբ թէնէր Պազէի բացերէն կ'անցնէր, փոթրիկը ծագեցաւ. ալիքները հեղուհեան կատաղաբար կը յարձակէին։ Շոգենաւը շատ դէպ վիճակի մէջ կը տատանէր։ Հարնեւանները ոտ ու դրդի մտանուած էին, սակայն նաւապետը՝ Գասարի էֆ. առանց միաքի տրթնութիւնը կորսնցնելու, հարկ եղած միջոցները ձեռք կ'առնէր։ Հովը հեղուհեան կը սասկանար. ալիքները աւելի եւս կը խաչաձեւին ու լոգանատանը մէջ կը խաւիէին։ Միջին յարկը նստողներն անգամ կը թրջէին, որպէս իրարանցումը կը շատնար։ Այդ միջոցին շոգեմատկոյկն ալ շատ դէպ վիճակի մէջ էր եւ կը տատանէր՝ չրջելու սասիան։ Շոգենաւակին մէջ գտնուող կիները խուճապի մատնուած էին. այրերն իսկ ոչնան տնաբեկել։ Երեւակայելու է թէ շոգենաւակին վիճակը ի՛նչ էր, երբոնդեն50 թիւը խնձորի մըպէս կը տատանէր ալիքներուն վրայ։ Ալիքները շոգենաւակին վրայէն կ'անցնէին. խուցին ապակիները կոտրած էին եւ ջուրերը ներս կը խաւիէին։ Շոգենաւակը սուլելով օգնութիւն կ'ուզէր 50 թիւէն։ Հովին սաստկութենէն, սակայն, սուլիչին ձայնը չէր լսուեր եւ արդէն 50 թիւն ալ չէր կրնար շոգենաւակին մօտենալ։ Նաւապետ Գասարի էֆ., միշտ իր տեղը կեցած, օրէ մը կամ տար ուղեւորներուն։ 50 թիւը, մեծամեծ դժուարութիւններով եւ երեք ժամ չարաչարկ կատաղի ալիքներու դէմ մաքառելէ ետքը, կրցաւ մտանել Մեծ Կղզիի Նաւամատոյցին։ Հարնեւորները օրանցմէ կարի հիւանդական ու ուսանական դեսպանները, չնորհակալութիւն յայտնեցին Նաւապետ Գասարի էֆ.ի։ Շոգենաւակն ալ վերջապէս կրցաւ Հէյպէլիի մտանալ. մէջը գտնուողներն ալ բոլորովին թրջած էին։

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ Խորհուրդը որոշեց որ Պաթմէնի եկեղեցը, բժշկական քննութենէն զատ, նաեւ Տրապիզոնի կամ Սինոպի մէջ, իրենց երթալիք տեղերուն համեմատ, ապահովագրութեան ենթարկուին գոյքերու եւ գործածուած հագուստներուն համար։

—Սեպտ. 3ին Պաքուի մէջ քալէրայէ երկու մահեր ալ պատահեր են։

—Պարսկաստանի քալէրան Դաւրէժ ու չրջականներն ալ տարածուեր է։

—Օգոստոս 30էն սեպտ. 1 Մուսուլի քաղաքին ու նահանգին միւս մասերուն մէջ քալէրայէ 85 դէպքեր եւ 52 մահեր պատահեր են։

— Սեպտ. 1ին ու 2ին Պաղտատի քաղաքին մէջ քալէրայէ 41 դէպք եւ 33 մահեր պատահեր են. իսկ նահանգին զանազան կողմերը՝ 82 դէպք ու 66 մահ։

— Սեպտ. 3 թուական հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Զոր գաւառին կեդրոնին՝ Տիւրի մէջ ալ քալէրա երեւան ելելով մինչեւ նոյն օրը տասը դէպք ու հինգ մահեր պատահեր են։

ՀՐԴԵՀ.— Շաբաթ գիշեր ժամ 7 ու կէսին հրդեհ ծագեցաւ Այնալը Զէշմի Զիլէք փողոցը քարակիր տունէ մը, որ ամբողջովին այրեցաւ. նաեւ քովը գտնուած քարակիր ուրիշ տան մը վերի յարկը։ Կրակը սկսած տունը վարձած էր քարափի Ընկերութեան գրասիրներէն Ֆրանսացի Ձիովանի։ Իգաամ կ'ըսէ թէ տանը մէջ մարդ չկար, որպէս կը կարծուի թէ հրդեհը դիտմամբ ձգուած է։

— Երէկ գիշեր ժամը 5ու կէսին Ղալաթիոյ Խարաճը փողոցին մէջ մանասը դերջի Եարկիի նպարավաճառի խանութէն հրդեհ ծագելով, ամբողջ չէնքը ու ապրանքները այրեցան։ Շէնքը Բամանասի ժառանգաւորներուն սեպհականութիւն է։ Ապրանքները 300 անգլիական ոսկիի ապահովագրուած էին Ֆէնիքս Էսքանեալ Ընկերութեան. խանութին մէջ ալ գիշերը մարդ չէր պահեր։ Այդ պատճառով, կ'ըսէ Իգաամ, կասկած կայ թէ հրդեհը դիտմամբ ձգուած է։ Ասիական Ընկերութիւնը քննութիւն կը կատարէ։

ԴԻԱԶՆՈՒԹԻՒՆ.— Ֆէրիգիւղ բնակող ոչխարի վաճառական Ալեքսանտր Հաճի Սավա, որ իր կեանքը հազար ոսկիի ապահովագրած էր Լա Ֆոնտիէր Բ կոչուած Թան, օգոստոս 30ին մեռաւ։ Ապահովագրական Ընկերութիւնը տարբ մասուանը մասին կասկածներ ունենալով, դիակնաբանութիւն պահանջեց, զոր այսօր ասիական բժիշկները պիտի կատարեն Ֆէրիգիւղի գերեզմանատան մէջ։

ԱՒԱԶԱԿՈՒԹԻՒՆ.— Սապան կը ծանուցանէ թէ Էրզրումի ու Զարշամբայի կողմերը ապրող Բուլղարը Ցակոբի ընկերներէն Գարա Օսմանօղլը Հասան անուն ալազակը ձերբակալուեր է։

ՊՈԼՍՈՅ Զէյնպէրլի Թաշի կողմը, ե բեկ գիւղը, կոչակաբ Լիզոր, 23 տարեկան, Լանկալի Մուսալլա Թաղէն, վերջապէս դանուեցաւ։ Ոսոիկանութիւնը դեղարան մը առնելով դարմանել ուսաւ զայն եւ Ոսոիկանութեան Դրան հիւանդանոցը ղրկեց։ Վէրքերը, ալ ու ձախ կողին վրայ, բաւական ծանր են։ Լիզոր, գինով վիճակի մէջ, երկու ընկերներու հետ Զէմպէրլի Թաշէն անցած էր։ Կ'ենթադրուի թէ այդ երկու ընկերները գործած ըլլան ոճիրը։ Ոսոիկանութիւնը քննութեան ձեռնարկած է։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

Մարքրիգիւղի Ս. Աստուածածին եկեղեցին ասնամբութեան առթիւ, Ս. Պատրիարքը պատարագեց երէկ առաւօտ նոյն եկեղեցիին մէջ, ի ներկայութեան երկսեռ բազմութեան։ Շաբաթ իրիկուն Ն. Սրբազնութիւնը Պատրիարքարանէն, ընկերակցութեամբ գիւղին քարոզիչ Տ. Մաւղեղ վրդ.ի, Պէրութի նախորդ հոգեւոր հովիւ Տ. Ներսէս Վ. Խապայեանի ու Թաղ. Խորհրդոյ երեսփոխանութեան, առաջնորդեցաւ Մարքրիգիւղ, ուր կայարանէն դիմաւորեցաւ քահանայից դասուն, եւ Թաղ. Խորհրդոյ միւս անդամներուն կողմէ։ Վեհ. գոյժագամ պէտք երկու հեռեալ ասիականներ դրած էր կայարան դիմաւորելու Ն. Սրբազնութիւնը որ եկեղեցի հանելով դիմաւորուեցաւ Տաճարն վարժարանի աշակերտաց կողմէ, որոնք երգ մը երգեցին։ Ս. Պատրիարքը երեկոյեան ժամերգութեանց նախագահելէ վերջ, գիւղը, ինչպէս նաեւ երէկ ցորեկ ճաշի հրաւիրուեցաւ Թաղ. Խորհրդոյ անդամներէն Յակոբ էֆ. Մինասեանի ընակարանը։ Երեկուան հանդիսաւոր պատարագին կը սպասաւորէին Խապեան Տ. Ներսէս եւ Տ. Եղրաս Վ.ներն ու քահանաներ։ Ն.Սրբազնութիւնը ճաշու Դրքէն վերջ քարոզ մը խօսեցաւ ընաբան ունենալով «Զի որ ըստ Աստուծոյն արամութիւն է ապաշխարութիւն ի փրկութիւն առանց զղջանալոյ գործէ, իսկ աշխարհի արամութիւն զմահ գործէ» խօսքը։ Վիշտը եւ արամութիւնը երկու մասի բաժնեց, այն է ըստ Աստուծոյ եւ ըստ աշխարհի, եւ բացատրեց թէ կը սխալինք երբ երջանկութիւնը կը փնտռենք աշխարհի մէջ։ Այլ պէտք է փնտռել եւ գտնել Աստուծոյ քով որ յաւիտեան է. ասոր համար պէտք է առաքելական եւ հայրապետական պատգէրները լաւ ըմբռնենք ու կատարենք գործով եւ ապաշխարենք, մեր մեղքերէն սրբուելու եւ երկնային անխառն երջանկութիւնը վայելելու համար։ Ս. Պատրիարքը ընկերին օգնելու մարդկային պարտականութեան վրայ խօսելով, վերջացուց խօսքը՝ օրհնելով ներկայ ժողովուրդը։ Պատարագի ուրբաս մէն վերջ, Ն. Սրբազնութիւնը հանդիսաւոր թափորով առաջնորդուեցաւ վարժարան։ Ցկեղեցիէն դուրս ելելու պահուն Ս. Պատրիարքը ներմ մաղթանքներ ըրաւ Վեհ. Սուլթանին կենաց երեւելութեան համար։ Ս. Պատրիարքը Թաղ. Խորհրդարանին մէջ ընդունեց Մարքրիգիւղի ընդհանուր դատաւոր եւ Ա. քսմիսէր Շեվքեթ պէյը՝ որ ի դիմաց գոյժագամին բարի գալստեան այցելութիւն ուաւ։ Յաջեկուան ճաշէն վերջ Ն. Սրբազնութիւնը թաղին ծանօթ ազգայիններէն ոմանց այցելելէ վերջը մեկնեցաւ Բերա իր ընակարանը, խոստանալով յառաջիկայ օր մը այցելել վարժարանը։

—Ռուսաստանէն հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Գուստ. Ժողովը նոյեմբերի 6ին գումարելով, ներկայ անդամոց միամտոյն քուէով Վեհ.ին Առաջնորդ ընտրեր է Տ. Վահրիհ վրդ. Շահլամեանը, որ Պատ. Փոխանորդի պաշտօնով հոն կը դանուէր արդէն։

—Պիլէճիկի Առաջնորդ Տ. Մովսէս եպիսկ. կէսմրիւքճեանի եւ Վեհ.ին Քաղ. Ժողովին միջեւ տեղի ունեցած անհամաձայնութիւնը քննելու եւ արդիւնքը տեղեկագրելու պաշտօն յանձնուած էր Խան Ժողովին կողմէ Տ. Եղիշէ եպիսկ. Դուրեանի, որ օգոստ. 26ին Պիլէճիկ հասնելով քներ է իրաց վիճակը եւ օգոստ. 31ին վերադարձեր է Արմաշ եւ քննութեան տեղեկագիրը ի մասոյ պիտի ղրկէ Պատրիարքարան։ Տ. Եղիշէ եպիսկ. անհրաժեշտ նկատեր է տեղւոյն վարչական մարմիններուն մէջ համաձայնութիւնն գոյացնել, գէթ ապահովելու համար Պիլէճիկի ազգ. վարժարանին չնորհեան ուսուցումը, որուն ձեռնարկուած էր արդէն, եւ կոչում ընելով անանց կրթասիրական ազգայնութիւնն, յաջողեր է համոզելու Առաջնորդը եւ Քաղ. Ժողովը՝ ոլորելի իրարու, ի սէր վարժարանին։

— Ս. Պատրիարք Հայրը չնորհաւորական գիր մը ուղղած է մայրաքաղաքիս իտալական դեսպան Իմբրիանի մարդիին, Իտալիոյ թագաւորին գահակալման ազգ. ուսակ մը ունենալուն առթիւ։

— Սիլիվրիէի Տ. Թադէոս քահանային վախճանած ըլլալը տեղւոյն Թաղ. Խորհուրդին կողմէ հեռագրուած ըլլալով Պատրիարքարան, հեռագրաւ հրաման տրուեցաւ Վառնայի Տ. Սարգիս քահանային, որպէս զի Սիլիվրիէ երթալով կատարէ հանգուցեալ քահանային օծումը եւ յաղարկաւորութիւնը։

— Խապիլի Գալիսեան որբանոցին ատենադրութեան ատենապետ Տիար Տիգրան Թօքաթեան, Տիար եւ Տիկին Յովսէփ Թօքաթեան եւ զաւակները, Տիար Յարութիւն Թօքաթեան, Տիար եւ Տիկին Մարիամ Բ. Ալինախ եւ զաւակները, Տիար եւ Տիկին Թադէոս Ալինախ (Մանչէսթր) Տիար եւ Տիկին Գրիգորիոս Մրեանց (Փիլիպէ), Տիար եւ Տիկին Ռուբէն Էպէեան եւ զաւակները, Տիար եւ Տիկին Միհրան Կեսարեան եւ զաւակները, Տիար եւ Տիկին Տ.քթ. Վարդապետեան իրենց խորին չնորհակալիքը կը յայտնեն ամէն անանց որոնք ներկայ գրասնակցելով հանգուցեալ ՄԱՐՏԻՐՈՍ Էֆ. ԹՕԴԱԹԵԱՆԻ յաղարկաւորութեան, իրենց ցաւակցութիւնները յայտնեցին այս տխուր առթիւ։

Այսօրուան Հեռագիրները

(ԱԺԱՆՍ ՏԸ ՊՈՆՍԹԱՆԹԻՆՈՒԼ)

ԱՈՐՍԹԱ ԵՒ ՔԱՖՈՆ

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

Զէ-Ֆոր, 18 սեպտ. — Ռիւթէր կ'ըսէ թէ, երէկ, Զէ-Ֆու ժամանող Ճապոնները կը պատմեն թէ առի օրը Տալնիի բնակիչները կը սպասէին որ նորէն ընդհանուր յարձակում մը կատարուի Բորթ-Արթուրի դէմ։

— Ռիւթէր կը ծանուցանէ նաեւ թէ զանազան նշաններու նայելով, ճարտարապետական ակռի Մուքդէնի կողմը։

ԲԵՌԵՐԱՊՈՒՐԿ.— Ալեքսիէվ ծովակալը, Նիքոլա կայսր ուղղուած հեռագրի մը մէջ, Օեսմա մարէշալին պաշտօնական տեղեկագրին հակառակ, կ'ըսէ թէ Ռուսերը, Լիաօ-Եանկի ճակատամարտին ետքը, երկու հին վագոններ եւ կոտրած փամփուշտներ պարունակող քանի մը տոլեր միայն թողեր են։ Նաեւ կը յայտնէ թէ գլուխները կարած ռէվոլվերի գնդակները «արմ-արմ» գնդակներ կարուած են ճարտարները։

—Սոխարով զորավարը հեռեւեալը կը հեռագրէ Ռուսիոյ ընդհանուր պարկեշտին. — «Սեպտ. 16ին ու 17ին մեր բանակին ամբողջ ճակատին վրայ որ եւ է ընդհարում չպատահեցաւ։ Դիտուեցաւ թէ Ճապոնները մեծապէս կը զօրացնեն իրենց յառաջապահ դիրքերը, մանաւանդ Եէն-Թալի հանքերուն մօտ երկաթուղիին արեւելեան կողմը գտնուածները։»

ԹՈՒՐԻՕ.— Օեսմա մարէշալը կը տեղեկագրէ թէ ռուսական հեծելազօրքերուն յառաջապահներուն գործողութեանց խորիսը Բալանցիացուի մէջ է։ Ռուս զինուորներուն ճակատը կը տարածուի տասերկու մղոն երկայնութեան մը վրայ՝ արեւելքի կողմը, Ինթանկի ուղղութեամբ։ Ռուս հեծելազօրքերը հիմա մութ մթերդոյն համազգեստ կը կրեն։

— Այն լուրին վրայ թէ Ճապոնի զինուորական իշխանութեանց եւ օտար ըսպաներու ու լրագրական թղթակիցներու միջեւ հակառակութիւն մը կայ, Եսմա-կաթա մարէշալը հեռագիր մը ուղղեց Օեսմա մարէշալին՝ յայտարարելով որ ներկայ պատերազմին միակ նպատակն է Ճապոնի ապահովել խաղաղութեան պայմանութիւնը եւ համապատասխանել քաղաքակրթութեան բարիքներուն։ Ուստի Եսմակաթա մարէշալը կը յուսայ թէ արդարութեան սկզբունքները պիտի գործադրուին օտար ըսպաներու եւ թղթակիցներու նկատմամբ եւ թէ Ճապոնի զինուորական իշխանութիւնները խիստ սրբալիր կերպով պիտի վարուին անոնց հետ։

ՊԷՆԿՐԱՏ.— Այս առաւ կատարուեցաւ բացումը սեղի բժշկներու եւ բնապատմաբաններու համաժողովին։ Ներկայ էին թագաւորը եւ թագուհի, ալվէն, չեհ ու պուլկար պատուիրակներ։ Բացումէն ետքը թագաւորը իր ներկայութեանը ընդունեց համաժողովին անդամները։ յետոյ բացաւ հարաւային Սլաւներու արուեստներուն ցուցահանդէսը, ուր ցուցադրուած են սերպ, պուլկար, խրուաթ ու սլովէն նկարիչներու եւ քանդակագործներու հինգ հարիւրի չափ գործեր։

ՖՐԻՏՐԻԽՍԲՈՒՐՀ.— Հէրպերթ ֆոն Պիզմարք իշխանը մեռաւ այսօր. կէսօրէն երկու ժամ առաջ։ Պերլինի մէջ ծնած էր 1849 դեկտ. 29ին։ Իշխանը մեռաւ կարճաւուն հոգեվարքէ մը ետքը։ Ցուղարկաւորութիւնը սեպտ. 21ին պիտի կատարուի։ Ցաւակցական բաղմաթիւ հեռագիրներ ղրկուեցան, մանաւանդ Վիլհէլմ կայսրէն, Անգլիոյ թագաւորէն եւայլն։

(ԱԺԱՆՍ ՆԱՍԻՈՆԱԼ)

ԲԻԴԵՐՍՊՈՒՐԿ, 18 սեպտ.—կը ծանուցուի թէ Բուլորաթքին զօրավարը տեղեկութիւն հաղորդեր է որ որոշած է մինչեւ Խարպին նահանջել, եթէ պէտք ըլլայ։

ԼՈՆՏՈՆ.—Նիւ-Զեանկէն կը հեռագրեն թէ Ճապոնները Թիէ-Լինի պիտի երթան, ուր Բուլորաթքին զօրավարը կը համախմբէ իր օյժերուն սուաւոր մասը։

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԼՈՆՏՈՆ, 19 սեպտ.—Անգլիական լրագիր մը հեռագիր մը սատած է՝ ծանուցանող թէ Ճապոնները երեք մղոն մտեցած են Մուքդէնի։

ՊԵՐԼԻՆ.— Հէրպերթ ֆոն Պիզմարք իշխանը երէկ առաւ մեռաւ։ Պերլինի մէջ ծնած էր 1849ին։ Վիէննայի մէջ ամուսնացաւ Հանդ կոմսուհիին հետ 1892ին։ Արտաքին գործոց նախարար ալ եղած է։

ԲԱՐԻԶ.—Պ. Էմմանուէլ Արէն, նախարարական երեսփոխան, Բրօսքլայի ներկայացուցիչ միաբան։

ԻԻՆԻՕՆ

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի ԲՍՐԻՋ 1828-1929 ԻՆ

1828 L'UNION DE PARIS

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի ԲԱՐԻՋ 1828-1829ԻՆ

Ապահովագրական Ընկերութիւն

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ		
Մինչեւ 1903ի վերջը հաստատեալ ՁՕԱՆԵՐ	284	Միլիոն Ֆրանք
1903էն գանձուած ապահովագին	25	» »
Դրամագլուխ և պահեստ	119	» »
Ընթացիկ ապահովագրութիւններ	22	Միլիոն »
ԿԵՆԱՑ ՃԻՒՂ		
Մինչեւ 1903ի վերջը հաստատեալ ՁՕԱՆԵՐ	130	Միլիոն Ֆրանք
Ընթացիկ ապահովագրութիւններ	278	»
Դրամագլուխ և պահեստ	161 1/2	» »
1903էն գանձուած ապահովագին	22	» »

Որ ընթացիկ ապահովագրութեանց գումարին հետ կը համեմատի 100ին 60 —ինչ որ «Իւնիօն»ի ապահովագրեալ կ'ընծայէ հսկայ հաստատուութիւն մը ՈՐՈՒՆ ՆՄԱՆԸ ԿԱՐԵԼԻ ՉԷ ԳՏՆԵԼ ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՄԷՋ ԴՈՐԾՈՂ ՈՒՐԻՇ Ո ԵՒ Է ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԲՈՒ.

Արեւելքի համար մասնաւոր ապահովագրեալ գիներով։ Նպաստաւոր պայմաններ անհամեմատ կերպով աւելի գերազանց քան ուրիշ ո՛ւ է ընկերութեան պայմանները։ Շահաբաժիններու տարուէ տարի անմիջական վճարում, որպէս զի Ինիօնի ապահովագրողը ՉԻՐՇ են այլ վնասներէն և յուսախաբութիւններէ, որոնց կ'ենթարկուին միշտ այն անձինք, որ Շահաբաժիններու բարձման (accumulation des bénéfices) ՅՈՒՍԻ և ՎՆԱՍԱԿԱՐ դրութեամբ գործող ընկերութեանց կ'ապահովագրուին։

Ընկերութեան դրամատունն է ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԿԱՑՍԵՐԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱՆ

27 Թուրքիոյ և Արեւելքի Տնօրէնութիւն 16 – 50
Ընդհ. Տնօրէն ՍԻՄՈՆ ԲԱՑՍԼԷԼԵԱՆ
Գլխ Կենաց Տիւրին ՄԻՀՐԱՆ ՏԷՐ-ՆԵՐՍԷՍԵԱՆ
Կ. Պոլիս. Սուլթան Համամ, Բասաժ Բաթբրքը Օղլու։
Մասնաւորապէս Դարանակալ Դալաթիա Ինայէթ խան. Գործակալութիւնք Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքներուն մէջ։

Թէ գլուխները կարած ռէվոլվերի գնդակները «արմ-արմ» գնդակներ կարուած են ճարտարները։

—Սոխարով զորավարը հեռեւեալը կը հեռագրէ Ռուսիոյ ընդհանուր պարկեշտին. — «Սեպտ. 16ին ու 17ին մեր բանակին ամբողջ ճակատին վրայ որ եւ է ընդհարում չպատահեցաւ։ Դիտուեցաւ թէ Ճապոնները մեծապէս կը զօրացնեն իրենց յառաջապահ դիրքերը, մանաւանդ Եէն-Թալի հանքերուն մօտ երկաթուղիին արեւելեան կողմը գտնուածները։»

ԹՈՒՐԻՕ. — Օեսմա մարէշալը կը տեղեկագրէ թէ ռուսական հեծելազօրքերուն յառաջապահներուն գործողութեանց խորիսը Բալանցիացուի մէջ է։ Ռուս զինուորներուն ճակատը կը տարածուի տասերկու մղոն երկայնութեան մը վրայ՝ արեւելքի կողմը, Ինթանկի ուղղութեամբ։ Ռուս հեծելազօրքերը հիմա մութ մթերդոյն համազգեստ կը կրեն։

— Այն լուրին վրայ թէ Ճապոնի զինուորական իշխանութեանց եւ օտար ըսպաներու ու լրագրական թղթակիցներու միջեւ հակառակութիւն մը կայ, Եսմակաթա մարէշալը հեռագիր մը ուղղեց Օեսմա մարէշալին՝ յայտարարելով որ ներկայ պատերազմին միակ նպատակն է Ճապոնի ապահովել խաղաղութեան պայմանութիւնը եւ համապատասխանել քաղաքակրթութեան բարիքներուն։ Ուստի Եսմակաթա մարէշալը կը յուսայ թէ արդարութեան սկզբունքները պիտի գործադրուին օտար ըսպաներու եւ թղթակիցներու նկատմամբ եւ թէ Ճապոնի զինուորական իշխանութիւնները խիստ սրբալիր կերպով պիտի վարուին անոնց հետ։

ՊԵՐԼԻՆ.— Հէրպերթ ֆոն Պիզմարք իշխանը երէկ առաւ մեռաւ։ Պերլինի մէջ ծնած էր 1849ին։ Վիէննայի մէջ ամուսնացաւ Հանդ կոմսուհիին հետ 1892ին։ Արտաքին գործոց նախարար ալ եղած է։

ԲԱՐԻԶ.—Պ. Էմմանուէլ Արէն, նախարարական երեսփոխան, Բրօսքլայի ներկայացուցիչ միաբան։

ՀՌՈՄ.—Բիւմանթիւմ-պէրթօնորանին իշխանը առանց եկեղեցական արարողութեան մկրտուեցաւ Ռոքքանիէրի դղեակին մէջ։ Թագաւորը ու Թագուհին Հոր վերադառնալէն ետքը պիտի կատարուի մկրտութեան արարողութիւնը։

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852
Ա. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ–ԱՏԱՄՆԱՌՈՑՔ
396 ՄԵԾ-ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396
ԵԱՆԻ ԳԱՐԵԳՐԱՏԵԱՆ ՎՐԱՅԻ ՑԱՐԿԸ
(Ձիւռ Ջուլֆանոց գիրք)

Նորք, ճաշակաւոր եւ դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստուին, յար եւ նման բնականի, դէմքի ձեւաւորութիւն, ըստ տարիքի, ծամելութիւն, եւ ազատ արտասանութիւնի չխանգարելու։ Ինչպէս նաեւ կատարելագործեալ աքցաններու միջոցաւ առանց ցաւի ատամնահանութիւն։ 4Ջ

Ջմեռները կիրակի օրերն ալ, (մինչեւ 1ին կէսօր) ինչպէս նաեւ ամէն օր, (մինչեւ 4ին կէսգիշեր հիւանդի՛ ընդունելն։ 19–50

ՎԱՐԶԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ
ՕՍՄ. ՀԱՆՐԱՑԻՆ ՊԱՐՏՔԻ

ԱԶԳ.—Օսմ. Հանր. Պարտքի Թղթով հասոյթներու Ընդհ. Տնօրէնութիւնը կը ծանուցանէ թէ Պոլիս-Բարայարի հանքերու Ընկերութիւնը վճարած ըլլալով դրամի տուրքը՝ իւրքանչիւրը 4.40 օսմ. ոսկիով 15,000 բաժնեթուղթերու (թիւ 45,000էն 60,000) —զոր հրապարակ հանել որոշած է իր դրամագլուխը աւելցնելու համար,—նոյն արժեթուղթերու տէրերը զանազ Պոլիս Ձկնարանի տեսչութեան մէջ դրամի դիւանին պիտի ներկայացնեն միայն, նոյն արժեթուղթերը դրոշմելու օրինական ձեւակերպութիւնները կատարելու համար, առանց իրենց

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
10,000,000 ՕՍՄ. ՈՍԿԻ ԴՐԱՄԱԳԼԽՈՎ

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ՝ Զուլֆիքա
ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ՝ Պոլիս, Եէնի Ճամի
ՄԱՍՆԱՃԻԿ՝ Բերա, Շիտակ Ճամբան Թ. 347

ԳԼԽԱՒՈՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
ԼՈՆՏՈՆԻ ԵՒ ԲԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

ՄԱՍՆՈՒՃԻԴՆԵՐ

Աստանա, Ատանա, Այտըն, Աֆիոն-Գարահիսար, Հալէպ, Աղեքսանդրիա, Էսքիշեհիր, Էնկիւրի, Պաղտատ, Պէյրութ, Պրուսա, Գասթէմունի, Դամասկոս, Դօնիա, Լառնագա, Գահիրէ, Մերսին, Միտիլի, Ուշաք, Բորդ-Սաիտ, Սելանիկ, Սամսուն, Սըվազ, Իզմիր, Տրապիզոն։

Որոշուած պայմանաժամով կամ ընթացիկ հաշուի (գոնթ-գուրան) փոխառութիւն կ'ընէ, արժեթուղթեր կամ փոխանակագիրներ (բոլիցա) պահեստ առնելով։

Փոխանակագիրներ կը զեղչէ։ Թուրքիոյ եւ օտար երկիրներու գլխաւոր քաղաքներուն վրայ փոխանակագիրներ, չէքեր, վարկագիրներ ու հեռագրական օրինակներ կուտայ։

Ընթացիկ հաշիւներ կը բանայ, արժեթուղթեր եւ արժէքաւոր առարկաներ կ'ընդունի ու կը պահէ։

Թուրքիոյ եւ արտասահմանի մէջ կրամներ եւ փոխանակագիրներ կը դանձէ, տարարական հրամաններ կը գործադրէ, զանազան տեսակ դրամներ կը փոխէ, կ'առնէ ու կը ծախէ։

Օսմ. Պանքան հետեւեալ պայմաններով եւ ռոկոսներով դրամ պահեստի կ'ընդունի.—

2 տարի պայմանաժամով պահեստի համար տարեկան 100ին 3 ու կէս ռոս կոս կուտայ. մէկ տարի պայմանաժամով պահեստի համար՝ տարեկան 100ին երեք։ 6 ամիս պայմանաժամով պահեստի համար տարեկան 2 ռս. հարիւր, 3 ամիս պայմանաժամով պահեստի համար տարեկան $1\frac{1}{2}$ ռս հարիւր։

Պոլսոյ գործակալութիւնը վերոյիշեալ բոլոր գործառնութիւնները կը տեսնէ, եւ ասկէ զատ ապրանքներու վրայ փոխառութիւններ կ'ընէ եւ գոնսիկնատոով եւ ազատ տեղափոխով ապրանքներ առանդ կ'ընդունի։

Բերայի մասնաճիւղը նմանապէս կը կատարէ Պանքային վերոյիշեալ բոլոր գործառնութիւնները (բացի ապրանքներու վրայ կատարուածներէն), եւ անմիջապէս յանձնելու պայմանաւ կը գնէ եւ կը ծախէ զանազան վիճականութեանց արժէթուղթեր, ինչպէս Վէլ ալ Բարիի, Բուսկիի երկաթուղեաց, Հելլենական կամ Բանամայի վիճականութեան արժէթուղթեր եւն. եւն.։ Պոլսոյ գործակալութիւնը եւ Բերայի մասնաճիւղը կը ծախեն նաեւ. Բուսկիի Երկաթուղեաց արժէթուղթերու բոնուսները եւ Օսմ. Պանքային Թուրքիոյ մէջ հաստատուած միւս բոլոր գործակալութիւններուն նման կ'ընդունին տարեկան 2% ռոկոսով մինչեւ 10ը օսմ. ոսկի, ընթացիկ հաշիւ բանալով։

Օսմ. Պանքան $3\frac{1}{2}$% ֆրանսական եւ 3% կերմանական Ռայխսբանկի փոխարէն գրամագիր փոխ կուտայ, պղտիկ ընթացիկ հաշիւի դրութեամբ. յիշեալ Ռայխսբանկը՝ պահեստի դրուած արժէթուղթերու լատուկ տօսիէին մէջ կը պահուին։ Պահեստի դրուածներու քանակին աւելնալուն համեմատութեամբ, եղած փոխառութիւնն ալ հեռացնելի կ'աւելնայ։

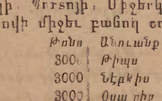

ՇՈՂԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՍԱՐՈՓԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ

Ն ԲՈՒԴԷ ԻՒ ԸՆԿ.

Ա. կարգ Բարիզի համար 200 ֆր.
» » Մարսիլիոյ » 160 »
Բ. » Բարիզի » 150 »
» » Մարսիլիոյ » 120 »

Տեղեկութեանց համար դիմել Գործակատար Թորոսեան քարտէզի վրայ։
15 29 – 50 Թ. ՈՒՇՈՒԼ

ԳԻՐՆԵՐԻ ՇԱՐԺ

ՇՈՂԵՆԱՒԱՑԻՆ ՇՈՂԵՆԱՒԱՑԻ

Եւ տմիսար ուղիս ռոճում կը բանեն Լիվերբուլի եւ Ամերիկայ միջեւ.

Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս
Էմբրեսս	18000	Գալլիա	8000
Սաքսոնիա	18000	Գարմանիա	7800
Լուսիտանիա	12950	Վենետիկ	8300
Լամբարտիա	12950	Թուրինգիա	8000
Էտրուրիա	8000	Բրիտանիա	8000
Ամերիկա	8128	Միրիտանիա	8000
Լիվերպուլ	8120	Սուսէքսիա	8000
Նէքսիա	7800	Նէրոս	218
Ռուսիա	7800	Տէնտուրեան	16

Գիմել առ ՀՈՒԼԻ և ՍԻԿԷՐ
1 – 50 Joly et Seagor

Մէջմանէթի խան, թիւ 6, 7, 8, Գալաթիա, Գարա Մուսթաֆա փողոց։ 14

ՄՈՒ

ՇՈՂԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվերբուլի Գրրոյի, Միջերկրականի եւ Սեւ Ծովի միջեւ բանող օդաճեամ։

Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս
Ռա էգ	3000	Թիպս	2500
Ան Ի	3000	Նէգէրիս	2400
Թէլպէր	3000	Օսա ռիս	2250
Գեա նորուս	3000	Բէրա	2250
Ֆարս	2000	Սֆինքս	2000
Սս անտի	3 0	Կասբրնի	1500
Մացիտ իս	2500	Լուչեա	1500

Դիմել առ Ժ. Վ. ՈՒԻԹՄԱՆ եւ ԸՆԿ.
Ուիթմ խան
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ եւ ԸՆԿ.
20 40 – 50 13 Ճէյմս Սդրիդ Լիվերսլ

ՕՍՄ. ՍՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ

ԸՆԴՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԻՄՆԵԱԼ ՎԵՀ. ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ
1892 Օգոստ. 2/14 եւ 1310 Սեպտեմբեր 20 թուականիր Ֆերմանով

Դիմել Ընկերութեան կեդր. գրասենեակը, Գալաթիա, Քարաքէյ, Եօնի խան եւ կամ հետեւեալ հասցէներուն.—

Մասնաճիւղ Օսմ. կայս. Պանքայի, Եէնի Ճամիի հրապարակ.
Պոլիս Մ. Մ. Ի. Սատաք եւ Ռուսիդի, Շեյխ Իսլամ խան, Պահնէ գաբու թիւ 10
Մաքրիգիւղ, Մ. Ա. Անճէլիակս, կայարանի հրապարակ.
Գատգիւղ, Բեամիլ էֆ., չուկայի հրապարակ.
Գատգիւղ, Մ. Ա. Անդրեա, Մօտա ճատէսի.
Պէօյիւքէրէ, Մ. Ա. Տէմարչի.
Ղալաթիա, Մ. Ա. Բիրտանց, թիւ 12 Թիւնէլ խան.
Ղալաթիա, Մ. Լէդիէն Բրէմէզի, Թէվֆիքիլ խան.
Բերա, Մասնաճիւղ Օսմ. Կայս. Պանքայի, Մեծ Փողոց.
Շիլլի, Մ. Լ. Ռոսէ,
Պէօյիւքէրէ ճատէսի, թիւ 137.
Մեծ Կղզի, Բէօուլ էֆ.
Բ. Սօմմերբա, Բէնիք.

17 Գործակալութիւնք Օսմ. գլխաւոր քաղաքաց մէջ։ 25 – 50

ՍԻՆԿԷՐ

ԿԱՅՍ. ՊԱԼԱՏԱՆ ՀԱՅԹԱՍԹԻՂ
THE SINGER MANUFACTURING Cie.

Սինկէրի կարի մեքենաները զուտ անգլ. պողպատէ չինուած ըլլալով, իրենց ամրութիւնովը այնքան դիմադրուած են, որ ամբարիա ամէն կողմը տարածուած են եւ բոլոր ընտանիքները, դերձակներն ու կօշկակարները լոկ Սինկէրի մեքենայ ալած են գործածել։ Սինկէր Ընկերութիւնը ցարդ 490է աւելի պատուոյ վկայական եւ չքաղաքամ ստացած բոլոր ցուցահանդէսներէն։

Մասնաճիւղեր բովանդակ Թուրքիոյ մէջ։

Սինկէրի մեքենաները կը ծախուին միմիայն Սինկէր Ընկերութեան վաճառատուներու մէջ։

Բերա) 1. Մեծ փողոց, Պօն Մարշէի դիմաց թիւ 343 եւ 343 կրկին։
) 2. » » Կալաթա Սէրայի դիմաց։
Կալաթա) 1. Սինկէր խան Թիւնէլի առաջ։
) 2. Թրամվայի կայարանին դիմաց։
Պոլիս) 1. Սուլթան Համամ թիւ 2։
) 2. Սուլթան Պայազիտ, Թրամվայի կայարանին դիմաց թիւ 13։
Սկիւտար) Ջարչը պոյը, թիւ 120։

Դասերը եւ նարգութիւնները ձրի։ Սինկէր Ընկերութեան կեդր. վարչատեղին կը գտնուի Բերա, Մեծ փողոց, թիւ 343 եւ 343 կրկին. Սարգիս պէյ Տիզ ողլուի առաջը։
16 28 – 50

SANTAL SALOLÉ LACROIX

ԳԱԼԻՍԻԱՆՆԵՐԸ

Մեղմային դղրդարանի հիւանդութեանց դէմ գործածուող հայանիկիչ դեղերուն ամէնէն աղուն և ամենաոյժ խրդանելին է։
Վաճառատեղին՝ դեղարան Լաքրուա, 31, Rue Philippe-de-Girard, PARIS.

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՐԹԵԼԵԿՈՒԹԵԱՆ ՅՈՒՇԱԿ
7 1904 Մայիս 15 երկուշաբթի օրէն սկսեալ 29 – 35

Վոսփորեն կամուրջ

11 25 Գուզզ պէշիք.
10 5 Պր. բաշպ. չպզ. զանլ. միրկ. ա.հիսա.
11 30 Ա. հիսար զանտ. վանիք. չէնկ. պէյլ. գուզկ. զպՀշ.
10 45 Եմմ. մէգր. պլրտ. Քրպ. Եէնիր. սՔէն. միրկ. պէշիք.
12 15 չէնկլ. պէյլ. գուզկ. պէշիկ.
12 30 արնվ. գրչ. օրՔ պէշրՔ. զապաՔաշ.
1 19 պէյր. բաշպ. ենր. չուպ. զանլ. ա. հիսար
1 17 գուզզ. պէշկՔ.
12 30 ա. հիսար զանտ. Ֆէպ. վանք. չէնկ. պէյլ. գուզկ.
1 Ֆէպ. արն. գրչ. օրՔ. պէյ. զ պաՔ.
1 30 ենմ. մէգր. պէօյ. Քրպ. եէնիր. սՔն. էմիրկ. բ. հիսար պէպ.
1 5 Ա.հիսար զանտ. չէնկր. պէյլ. գուզկ.պէշկ.
12 45 ենիմ. մէգպ. պլրտ. Քարպ. եէնզ. սՔն. միրկ. պէշ.
1 25 Դանլ. էմիրկ. բ. հիսար. պէպէր. արնավ. գուրչ. օրՔ. պ.շկՔ.
1 30 Էօյր. ենր. սՔէն. մ րկ. բ. ա. հիսար.
1 5 Եէնմ. մէգպ. պլրտ. բիրէմ. Քրպ. պէյրզգ. բաշպ. չպուբ. զանլ. ա. հ սար զա տ. պէշկՔ.
2 22 ՕրՔ. պէշիք. սկիւտ բ.
2 17 Գանա. վա որ. չէնկ. պէյլ. գուզկ. պէշկ.
2 55 Պէշկկ. զապաՔաշ. սկիւտար.
1 11 Բ. . զավագ. եէնմ. մէգր. պ բտ . Քրպ. եէնր. սՔէն. միրկ. պէշիքՔաշ.
2 45 Միրկ. բ. հիս. Պէպէր. ԵրնկՔ. Գրչ. ՕրՔ. պէշ բ աշ
2 45 Պէյր. Բշպ. Զաք. Դանլմ. Ա Հիսար. Գնտ. Վնր. Զէնկ. Պէյլ. պէշկ.
3 55 Սրա. գուզկ. պէշՔ. զապաՔշ. միրքէմի.
3 30 Պէյր. բաշպ. զանլ. ա. հիս. վանի. չէնկ. Պէյլ. պէշկՔ.
3 15 Եմմ. Մէգպ. պէօյր. բիրէմ. Քրպ. եէնր. ՍՔէն. միրկ. Բ. Հիսար. պէպ.
4 5 Ա. հիսա զանտ. պէպ. արնվ. գրչ. ՕրՔ. պշկ. զապաՔաշ. սիրքէմի.
4 30 Պէյր. բշպ. չուպ. զանլ. ա. հիս. պէյլ.
5 5 Ա. հիս. զանտ. վանր. չէնկ. պէյլ. գուզկ. պէշկՔ. սկիւտ.
4 24 Բ. ա. Գավազ Եմմ. մէգպ. պլրտ. Քրպ. ենք. սՔէն. միրկ. բ. հիսար. պէպ. արնվ. գրչ. օրՔ. պշկ.
6 — Պէյր. բշպ. զանլ. ա. հիս. զանտ. վանր. չենկ. պէյլ. Գուզզ. պէշկ. զպՔ.
6 — Եմմ. մէգրպ. պէօյր. Քարպ. եէնիր. սՔն միրկ. բ.հիս.պէպէր արնվ. գրչ. օրՔ պշկ.
6 45 Պէյր. բաշպ. եէնիր. չպզուզ. սՔն. զանլ. միրկ. բ. ա. հիս. գնտլ. պէպ. ալՔ. վանիք. գրչ. պէյլ. օրՔ. գուզ. պէշկ. զապՔ.
7 30 Եէնմ. մէգրպ. պլրտ. Քրպ. պէյր. եէնր. սՔն. միրկ. բ. հիսար պէպէր արնավուտ. գրչ. օրՔ. պէշկ.
8 25 Գանլ. ա. հիս. զանտ. չէնկր. պէյլ. սկիս.
9 3 ՕրՔ. գուզկ. սկիւտ.
7 54 Բ. ա. Գավազ մէգպ. պէօյտ. Քրպ. Պէյր. բաշպ. չուպ. զանլ. ա. հիս. Գանտ.վ. Նի. չէնկ. պէյլ. գուզկ. պէշկՔ.
9 30 եէնիմ. մէգր. պէօյլտ. Քարպ. եէնիր. սՔէն. Միրկ. բ.հիսարչպէպէր. արնվ. գրչ. ՕրՔ. պէշկՔ.
10 41 ՍՔէն. միրկ. պէշիկՔ. սկիւտ.
10 57 Գանտ. պէպ. վանիք. գուրչ. օրՔ. պէշիկ.
10 30 Պէյր. բաշպ. չպուբ. զանլ. ա. հիսար չէնկր պէյլ. գուզկ. պէշր. սկիւտ։
10 30 եէնիմ. մէգպ. Էօյր. Քլապ են բ. սՔն. միրկ. բ. հիս. պէպ. Արնավ. գուրչ. օրՔ. պէշիկ. զապաՔ.
10 37 Ա. զավազ մէգպ. պէօյր. Քէրպ. եէ բ զ ե իր. մ րկ. բ. հիս. արնավ. զապաՔ.
1 — Պէյզզ. ենիր.

Կամուրջեն Վոսփոր

11 30 Ա. հիս. զանլ. չուպ. եէնր. բաշպ. Պէյր
11 25 ԳպՔշ. Պէշկ. ՕրՔ. Գ.ո ըչ. արնավ. Պէպէր Բ. հիսար. էմիրլ. ՍՔն. Ենր. Թրպ Պէօյր. Մէգ. եէնմ. .ա. զավազ.
11 30 Սպիտ. Գուզկ. պէյլ չէնկ. վանիք. զանտ. ա. հիսար.
12 55 Ա. հիս. զանլ. չպուզ. բաշպ. պէյրզ
12 — արնավ.
1 – ԳապՔ. պէշկՔ. օրՔ. գրչ. արնվ. պէպ. բ. հիս. միրկ. սՔն. եէնր. Քրպ. քիրէն. պէօյր. մէգպ. եէնմ.
1 30 ՊէշկՔ. զանտիկի
1 45 Պշկ..Օր.. գրչ. արնվ. պէպ. բ. հիս. միրկ.
1 40 Իւսկ. գուզկ. պէյլ չէնկ. վանիք. զանտ. ա. հիս. զանլ.չպուբ. եէնր. բշպ.պէյրզզ.
2 05 Եկիսս արէ գուզկ. օրՔաքէօյ
2 30 Պշկ. օրՔ. գրչ. արնվ. պէպ. բ. հիս. միրկ. սՔէն. եէնր. Քրպ. պէօյր. մէգպ. եէնմ. բ. ա. զավագ
2 45 ՊէշկՔ. գուզկ. պէդ. չնկ. գանտ. ա. հ ս. զանլ. պէյրզզ
3 5 ԳապաՔաշէն Իսկ. գուզկ. օրՔաքէօյ
3 30 ԳապՔ. պէշկՔ. գուզկ. չէնկ. պէյլ. վանի. զանտ. ա.հսր. զանլ. չուպ. բաշպ. պէյզ
3 45 ԳապՔ. պէշկՔ. իւսկ. գուզկ. օրՔ. պէյլ. չէնկ. գրչ. արնվ. պէպ. զանտ. ա. բ. հիս. միրկ. զանլ. սՔն. եէնր. բաշպ. պէյրզ
4 — ա. հիսար
4 5 ՊէշկՔ. օրՔ. գրչ. ար վ. պէպ. բ. հիս. միրկ. սՔն.են բ. Քրպ. պէօյր. մէգ եէնմ.
5 — ՊշկՔ. գուզկ. պէյլ չէնկ. վանր. ա. հիս. զանլ. չբպուզ. բաշպ. պէյր. Քարպ. պէօյր. մէգ. եէնմ.
6 — ԳապՔ.ՊէշկՔ. օրՔ. գրչ. արնվ. պէպ. բ. հիս. միրկ. սՔէն. եէնր. Քրպ. պէօյիւբ. մէգ. եէնմ. բ. ա. զավագ
6 45 ԳապՔ. ՀէշկՔ. իւսկ. գուզկ. օրՔ. պէյլ. չէնկ. գրչ. արնվ. պէպ. ա. հիսար միրկ. զանլրզա
7 25 ՊէշկՔ. օրՔ. գրչ. արնվ. պէպ. բ. հիսար միրկ. սՔէն. ե իր. պէյր. Քարպ. պէօյր. մէգ եէնմ.
8 10 ԳշրՔ. Իւսկ. գուզկ. օրՔ.
8 45 ՊէշկՔ. գուզկ. պէյլ. չէնկ.վանիք. զանտ. ա. հիսար գաելլ. չպուզ. բշպ. պէ բզզ
8 30 ԳապաՔ. պէշկ օրՔ. գրչ. արնվ. պէպէք բ. հիս. միրկ. սՔէն. եէնիր. պէյզ. մէգ. ԷենմամԷ
9 — Պէշկ. միրկ. ենիր. Բրապ. պէօյր. մէզ. ենիմ. բ. ա. զավագ
9 30 Պշկ. օրՔ. գրչ. արնավ. պէպ. զանտ. բ. հրս. միրկ. սՔէն ա
10 5 Միրկ. եէնր. Քրպ. պէօյր. մէգ. եէնմ.
10 — Պէշիք. գուզկ. պէյլ. չէնկ. վանի. զանտլ.
10 2. ՊէշրՔ. զանտ. ա. հիսար զանլ. չբպուբլը բշպ. պէյր. մէզպ. բ. ա. գավազը
10 15 Սիրբէնիէն կտմուրջ Պշշկ. գուզկ.
10 5 Պէշկկ. պէյլ. չէնկ.
10 10 Պէշրկ. օրՔ. գրչ. արնվ. պէպէք
10 40 Պէշ կ. պէպ. բ. հիս. միրկ. սՔն. եէնր. Քրպ. քիրէն. պէօյր. մէզպ, եէնմ.
1 50 Պէշրկ. ա.էյլ. վանի. զանտ. ա.հիսար
11 — ԳապՔ. պէշկՔ. օրՔ. գրչ. արնվ. պէպ. բ. հիս. միրկ. սՔն. եէնր. պէօյր.
11 40 Պէշ կ. միրկ. եէնր. Քրպ. պէօյր. մէգ. եէնմ.
11 20 ԳապաՔաշ պէյլ. չէնկ. վանի.
12 10 Վանիքէ չէն զանտ. ա. հիս. միրկ. եէնք. բ պ. պէյր.
11 35 ՊէշկՔ. զանտլ. ա. հիսար զաելլ. չբպուբ. բաշպ. պէյր.
11 50 Գուզկ. պէյլ. չէնկ. վանիք. պէպ.
11 45 ԳապաՔ. ՊշկՔ. օրՔ. գրչ. արնվ. պէպ. բ. հիսար. էմիր. սՔն. եէնք.
12 15 ՊշկՔ. եէնր. Քրապ. պէօյր մէզ. ենիմ.
1 8 ենիրքէոյէն բաշպ. պէյզ զ
12 10 Պշ.իկ.գուզկ. պէյլ. չէնկ. վանիր. զանտ. ա. հիսար
2 15 Պշշկ. օրՔ. գրչ. արնվ. պէպ. բ. հիսար մՔէկեն.

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԴՐԱՎԱՃԱՌՈՒԹԵԱՆ ԱՄԵՆԱՄԵԾ ՅԱՋՈՂՈՒԹԻՒՆԸ. 160,000 ՍՏՈՐԱԳՐՈՒՈՂ ԲԱԺԱՆՈՐԴ 1904 ՅՈՒՆՎ. 1ԻՆ

ՆՈՐ ԼԱՌՈՒՍ ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ

Համայնագիտական բառարան եօթը հատորէ բաղկացեալ (վեցը հրատարակուած)

Հեղինակէ արդի կեանքի պայմանները ամենուն համար անհրաժեշտ կը դարձնեն համայնագիտական լաւ բառգիրք մը։ Այդ պահանջաւ է որ հրաչալի յաջողութիւն մը գտած է ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ՆՈՐ ԼԱՌՈՒՍԸ, որ իր տեսակին մէջ կատարելութիւն մըն է. վերջին ատիճանի կատարեալ, իրապէս արդի պահանջները գոհացնող, նոր հարիւր ընտրեալ աշխատակիցներու կողմէ խմբագրուած, առաւօրէն պատկերազարդուած եւ գունաւոր քարտէզներ ու տախտակներ կը պարունակէ։ Այս հրանալի բառգիրքը դերբներ է մինչեւ հիմա Ֆրանսայի եւ ուրիշ երկիրներու մէջ հրատարակուած նմանօրինակ գործերէն։ Մինչեւ հիմա հրատարակուած վեց հատորները միայն կը պարունակեն 175,000է աւելի յօդուած, 36,000 պատկեր, 67 գունաւոր տախտակ եւ 360է աւելի սեւ եւ ուրիշ գոյներով քարտէզներ։ Այս մէկ քանի թիւերէն կարելի է դատել այն մեծ ծառայութիւնը՝ զոր կարելի է սպասել այսպիսի գործէ մը։ ԼԱՌՈՒՍ գրավաճառանոցը, Բարիզ, Մանպարնաս փողոց, թիւ 17, խնդրելու՝ 16 երեսէ բաղկացեալ պրակ մը՝ իր նմոյշ ձրի պիտի ղրկէ։

Ամբողջ գործին բաժանորդագրութեան համար հիմակուան գինն է 200 ֆրանք՝ թղթակազմ, 235 ֆրանք՝ կազմուած, վճարում. 100 ֆրանք սորագրուած ատեն, եւ միւսը՝ վեց ամիսէ վեց ամիս։

Կարելի է բաժանորդագրուիլ Լառուս գրավաճառանոցը, Բարիզ, Մոնպարնաս փողոց, թիւ 17, նաեւ գլխաւոր գրավաճառանոցներուն մօտ։ Բաժանորդագրուողները կը ստանան հրատարակուած վեց փաթաթոր հատորները. եօթներորդ եւ վերջինը պիտի հրատարակուի յառաջիկայ յուլիսին։
25 10 – 20

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ ՕՍՄ. ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Եւրեւեկութիւն կառախտմբերու 1904 սեպտեմբեր 14 (Ն. Տ.) չորեքշաբթի օրէն սկսեալ

ԷՍԿԻ-ՇԷՀԻՐ ԳՕՆԵԱՑԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ Կառ. Թ. 224 խառն Առտու Ժ.	Վ.	ԿԱՅԱՐԱՆ		ԴՐՕՂ Կառ. Թ. 223 խառն Իրկն. Ժ.	Վ.
12	—	մկն. Էսկի-Շեհիր	ժմ.	3	—
12	12	» Կեռքէ Բրսրք	»	2	20
1	39	» Սապանճա Բունար	»	1	38
2	33	» Ակաուն	»	12	42
3	15	» Զէֆիրլէր	»	11	53
4	10	» Տէօյէր	»	11	5
4	39	» Իկանիլէ	»	10	20
5	3	» Համամ	»	9	53
5	14	» Կազլիկէօլ Համամ	»	9	44
6	1	» Աֆիոն Գարա Հիսար	»	9	13
6	41	» Գէօյիւք Ջամանլար	»	8	20
7	36	» Ջայ	»	7	33
8	21	» Իսկիզլու	»	6	40
8	45	» Եասիխան	»	6	15
9	16	» Աք Հէհիր	»	5	53
9	43	» Աղարի քէօյ	»	5	13
10	30	» Ջամուշոր քէօյ	»	4	25
11	8	» Իկոն	»	4	3
11	55	» արն-Խանը	»	3	9
12	50	» ցրայ-Իսկի	»	2	27
1	12	» Մէյլան	»	1	47
2	22	» Բունար-Գարը	»	12	42
3	—	ժմ. Գոնիա	մկն.	12	—

ԷՍԿԻ ՇԷՀԻՐ ԷՆԷՒԻՐԻՒԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ Կառ. Թ. 122 խառն Առտու Ժ.	Վ.	ԿԱՅԱՐԱՆ		ԴՐՕՂ Կառ. Թ. 121 խառն Իրկն. Ժ.	Վ.
1	—	մկն. Էսկի Շեհիր	ժմ.	11	—
1	44	» Աք Գունար	»	10	18
2	24	» Ալբիւ Բէյ	»	9	46
3	4	» Գէյլիք Ախուր	»	8	58
4	9	» Սարիքեյ	»	8	1
4	58	» Գիշէր	»	7	4
5	35	» Սասիլէր	»	6	27
6	9	» Գէյլիք Բէսքրիւ	»	6	—
7	3	» Բոյաճիլի	»	5	16
8	21	» Մաճի Բէյ	»	3	49
9	15	» Սէնճան Բէյ	»	2	47
10	—	ժմ. Էնկիւրիւ	մկն.	2	—

ԱԼԱԵՈՒՆԴԻՆ ՓԼՕԹԱՀԷԼ

ԵՐԹ Կառ. Թ. 322 խառն Առտու Ժ.	Վ.	Թ. 324 խառն Իրկն. Ժ.	Վ.	ԿԱՅԱՐԱՆ	ԴՐՕՂ Կառ. Թ. 321 խառն Առտու Ժ.	Վ.	Թ. 323 խառն Իրկն. Ժ.	Վ.
2	35	12	5	մկն. Ալաեունտ	ժմ.	2	—	12	5
2	55	1	5	ժմ. Քէսքինճէ	մկն.	1	40	11	4

ՀԱՄԻՏԻ—ԱՅԱ-ԲԱԶԱՐ

ԵՐԹ Կառ. Թ. 421 խառն Առտու Ժ.	Վ.	Թ. 423 խառն Իրկն. Ժ.	Վ.	ԿԱՅԱՐԱՆ	ԴՐՕՂ Կառ. Թ. 422 խառն Իրկն. Ժ.	Վ.	Թ. 424 խառն Առտու Ժ.	Վ.
4	45	6	22	մկն. Ա[illegible]	ժմ.	5	12	7	33
5	3	6	40	ժմ. Համիտիէ	մկն.	5	34	7	15

CAISSE PATERNELLE

ՔԷՍ ԲԱԴԷՐՆԷԼ

ԿԵԱՆՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.
ՀԻՄՆԵԱԼ Ի ԲԱՐԻԶ 1841 ԻՆ

ԸԳՈՐԾԷ ՖՐԱՆՍ. ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ ՀՍՈՂՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՀԱԿԱԿՇՌԻՆ ՏԱԿ

ՍԿԻԶԲԷՆ Ի ՎԵՐ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԵՍԼՆԵՐՈՒ ԵՂԱԾ ՎՃԱՐՈՒՄ 300 ՄԻԼԻՈՆ ՖՐ.
ՍԿԻԶԲԷՆ Ի ՎԵՐ ՍՐՔՆՆԳՐԵՍԼ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ 700 ՄԻԼԻՈՆ ՖՐ.

ԸՆԹԱՑԻԿ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ ՖՐ. 85,000,000
ԳՐԱՄԱԳԼԽԻ ԵՒ ՊԱՀԵՍՏԻ » 62,750,000

Ուրեմն ընթացիկ ապահովագրութեանց գումարին վրայ պահեստի համեմատութիւնն է 74%, որով ՔԷՍ ԲԱԴԷՐՆԷԼԻ ընծայած երաշխաւորութիւնը գեր ի վեր կը հանդիսանայ ուրիշ ընկերութեանց ցոյց տուած երաշխաւորութենէն։

Ընկերութեան Վարչական Խորհուրդը կազմուած է Ֆրանսայի ամէնէն նշանաւոր դրամատէրերէն, ինչպէս

Մ. ՌԸՆԷ ՊՐԻՍ, Արեւմտեան Ֆրանսայի երկաթուղեաց Ընկերութեան եւ Քէսի Լիոնէի Վարչական Խորհրդոյ անդամ
Մ. ՄԱՐՔԻԶ ՏԸ ՖԼԷՆ, Դրանսատլանտիք ընկերութեան Վարչական Խորհրդոյ անդամ.
Մ. ԿՈՄՍ ՏԸ ՍԷՆ ԿԻԼՀԷՄ, Նախկին գանձապահ.
Մ. Օ. ՄԱԶԸՐԱ, Ընդհ. Տնօրէն Քէսի Լիոնէի.

Թուրքիոյ Տնօրէն Դ. ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ
Սթամպուլ, Սուլթան-Համամ, Բասած Քաթիրճիօղլը

Ընկերութեան վրայ Տեղեկութիւն առնելու համար դիմել Քէսի Լիոնէի.
ԾԱՆՈԹ. — Շահաւոր դիրք պիտի տուի այն ճշիչին որ կարեւոր արդիւնք մը իրագործած ըլլայ անենապես։
28 30 – 48

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍՈՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒԻՐ
Ընդմէջ Հալի Կ. Պոլսոյ եւ Օսկայի

Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս
Ալպանս	1069	Գաժա	749	Կոգ	11	Սալոս	724		
Ալէքթ	3607	Գոնկ	9 6	Կրոսն	1 95	Մարէնի	5273	Սա ֆոտ	1113
Անտէլ	1541	Գորա	895	Լիրս	775	Մարգէլ	37 9	Տրբ ո	1735
Արիոսքս	2277	Ֆիսս	43 1	Լիտալիա	1581	Մ ք տ	35.7	Սիլվրո	1193
Գասանս	1822	Տուինս	9.7	Լի տա	3:2	Մրկ	1057	Սր բրս	1203
Գորտոնիս	1204	Տուրս	383	Հորաքի	26.0	Մոնդէպէլ	1.35	Թասսոս	1323
Գրավս	1076	Տ.ապ	.713	Հոմ մ էր	595	Մ ը Ա	.4 9	Թ. Ուիրն	15.6
Գրիլոն	841	Տրտմ	5 4	Իակ	2954	Էրո	.033	Թոր ո	3337
Դրֆիա	448	Էպս	1461	Իտանա	5 40	Օհ ո	41 0	Թոլ տոս	1470
Ֆէլրզ	1371	Էլտոբաստոս	1520	Ձ ւնս	10.0	Մն ա ոս	4036	Ֆ ո բի ո	481
Դա իրս	1537	Է ոս	84	Ֆ.էս	1053	Օլան ո	15.5	Ուրպին	2429
Դամէս	1244	Ֆիսս	9.4	Ֆ.լիանս	2207	Բոլէր.ո	631	Վասբ	1914
Դ զ	1094	Ֆինլա տ	1328	Ռոմնս	1700	Բոլ	510	Վոլ	1289
Զիրա	2729	Ֆլամինկ	849	Լ.ս	1053	Բ.ալսն	.229	Վ լինուն.	2396
Ս սէրս	1831	Ֆրանսիսքս	4582	Լ բանէ	2275	Բրա լ ո	1663	Եէտոս	1350
Քիս	1697	Հա իլէ	306	Լիվիոնս	1.73	Բոլ	1613	Էրս	1200
Գոլրաստ	4285	Կիկի